

تاروطت هب یه‌اگن

نرق رد تغل ملع

ریخا

یرصم مه و اه یبرغ مه، 14 نرق و 20 نرق رد هک یزیخ نی‌ا هک تسا نی‌ا، هزوح یارب فسات یاه هیام زا بقق نرق کی یلو، ه‌دش عورش هلمجلای ف‌الاح. ه‌تشدن باتزاب هزوح رد، دن‌ا ه‌تفرگ تغل رد، اه دی‌راد راک ن‌آ اب دی‌وریم مه‌اچ ره، دوش ناربع دی‌ا ب‌ام‌تح، تسین مک ی‌گدن‌ام

- ریخا نرق رد تغل ملع تاروطت هب یه‌اگن
- مه‌دراچ نرق رد یوغل ب‌تک
  - ه‌غل‌ل‌ل ه‌قف/ه‌غل‌ل‌ل ملع. ۱.
  - س‌ینا می‌ه‌ارب‌ا. ۲.
  - ه‌غل‌ل‌ل ه‌قف ی‌ف تاسارد. ۳.
  - ل‌صوم‌ل‌ا ی‌ق‌اقت‌ش‌ال‌ا م‌ج‌ع‌م‌ل‌ا. ۴.
- ل‌صؤم‌ل‌ا ی‌ق‌اقت‌ش‌ال‌ا م‌ج‌ع‌م‌ل‌ا باتک ی‌سررب
  - باتک ی‌ان‌ب‌م (ف‌ل‌ا)
  - باتک شور (ب‌)
  - باتک ی‌اوت‌حم ی‌سررب (ج‌)
  - باتک ی‌ای‌ازم (د‌)
  - حال‌صا ی‌اه‌راک‌ه‌ار و باتک ص‌ق‌اون (ه‌-)

تغل ملع تاروطت هب یه اگن ریخا نرق رد

مه و اه یبرغ مه 14 نرق و 20 نرق رد هک یزیخ نیا هک تسا نیا، هزوح یارب فسات یاه هیام زا [1] نرق کی یلو، هدش غورش هلمجلای فلاح. هتشدن باتزاب هزوح رد، دنا هتفرگ تغل رد، اه یرصم دیراد راک نآ اب دیوریم مه اچ ره. دوش ناربع دیاب امتح. تسین مک یگدنم بقق

۱۳۹۷/۹/۱۴ خیرات، لوصالاحابم سرد هسلج رد هک تسای بللایم یروآدرگ و میظنت، الاب نتم [1] هدش حرطم ۱۴۰۱/۳/۱۶ هقف هسلج روط نیمه و ۱۳۹۷/۹/۱۷ خیرات مکح و قح هلاسری سررب هسلج رد و هدش هتفرگ هرهب زین «هیقدص هه بش» هلاقم رد دوجوم بللایم یخرب زانتم نیا میظنت رد. تسای

مه‌دراہچ نرق رد یوغل بتک

دندرک راک یلیخ لاسدص نی اہ رد نی لاجّ یا یلع

هغلل هق ف/هغلل ملع. ۱

رصم رد -[4] هغلل هق ف، [3] هغلل ملع: شمسا- [2] شپ لاس دص دودج باتک ات ود [1] یفاو ادبع [5] دن دوی بوخ یاه باتک اه نیا. درک پاچ

عامتجالا ملع داور نم دئارو باتک، (م 1991 / ه 1412 - م 1901 / ه 1319) یفاو دحاولا دب یلع [1] ه. سنجالای رصم، یبرغل

دن. نودروغ هیلک یف مته یرمال سراملای یف اسردم هدلاو ناک شیح نادوسلاب نامرد م یف دلو نم هفئاو میرکال آرقلا طفح، رهزالا یف ملعت مته هفئادتا هسردم لخد، رصم یلإ هرسالا هدوع لو ناک. م 1925 ماع ایلعلا مولعلا رادی یف جرختو، هدلاو یلع اهحرش یقلت یلای هفملعلا نوتمال سرر شیح، سیراب یف نوبروسلا هعامج یلإ اهتثعب یف کاذنآ فراعمال هرازو هتدفزاف، هتقرق م 1928 ماع سویرولاکبال یلع لصح، تاونس تسوحن اه یضقف، عامتجالا ملعو هفسلفلا هعامجالا نم عامتجالا ملع یف هاروتکدلا هجرد مته، "قرلا یف هعامتجالا هیرطن" هلاسرلا ناوون ناکو هلاسرلا ناوون ناکو م 1931 ماع، عامتجالا ملع ذاتسرا "هینوکوف" ذاتسرا فارشا تحت اهسفن "هأرمل قرو لجرلا قر نیب قرفلا".

عامتجالا نم دیدعالو، ههراقلا هعامجو رهزالا یف عامتجالا هسفنلا ملعل اسردم لمع، طابراب سمخالا دمحم هعامجو، رئا زجالا هنیطنسق هعامجو، نادوسلاب نامرد م هعامجک: ههیرغلای، ضایرلاب دوعس نب دمحم مامال هعامجو.

مسق سیرو بادآلا هیلک دیمعو، رهزالا هسفنلا هیلک دیمع اهنم، هدی دیمه یلک بسانم دلقت، ههراقلاب ههیرغلای هعامج یف اوض بختنا. ههراقلا هعامجو، نامرد م هعامج عامتجالا نوؤشل یلعلا سلجملابو، هصصختمال هیموقلا سلجملابو، عامتجالا ملعل یلودلا هعامجملابو ماع هفاقثلل یلعلا سلجملا نم هعامتجالا مولعلل هیریقتلا هلودلا هزئاج حنم دقو. ههیرغلای (هیرجل هعوسوملا) م 1989

یلواح باتکلا اذهل یلوألا هعبطلا ترهظ: تسرا هدمآ هغلل ملع باتک همدقم رب هقیلعت رد [2] (۴ ص ۱، ج ۱، هغلل ملع). 1940 هسن

تسرا دوجوم تهاقف هناخباتک تیاس رد باتک نیا [3].

تسرا هتشون یدالیم ۱۹۴۵ لاس زا لبق ات و هغلل ملع باتک زا سپ ار هغلل هق ف باتک، فلوم [4] اننا ریغب «هغلل ملع» انباتک نم یناثل ارجلا هلزنم یف اذه انفلومف: دیوگ یم همدقم رد دوح وا

قلعتی ام هصاخ و اهل ضرعی یتلا تاعوضوملا یف هلامعتسا عاش اَصاخ امسا هیلع قلطن نا انرثآ
(هغلل هقف، ص ۵). هیبرعلل هغللاب اهنم

یف متبغر نإة یرصعلل بتكللا دوجأ نمو: دیوگ یم باتک ود نی دروم رد حلص یحبص رتکد [5]
(«یف او دحاولا دبع یلع روتكدلل "هغلل ملع" و "هغلل هقف" ثیدحلا جهنملا یلع هغلل بیوبت
هب نیثحاب زاین هدننک فرطرب ار باتک ود نی هیور هتبالا و (۸ ص، هغلل هقف یف تاسارد
دنادیمن هغلل هقف لئاسم

سی‌نا می‌ه‌اربا.۲

هتشنون یرت ینف یاه باتک؛ تسایر صم مه وا هک، [1] سینی میهاربا رتکد، وایر صاعم زایضعب
، تسایر رت یوق ینف رطن زایر سینی میهاربا رتکد یاه باتک، دینک شحب ادعب دیت ساوخ رگا، تسایر
[2] درب یم مان شباتک رد حل اص یحبص ار سینی میهاربا.

٥يغوﻟﻠ ﺗﺎﺳﺎﺭﺩﻟﺪﺍ ﺩﺋﺎﺭ (ﻡ 1977 ﻭﻳﻮﻱ 8/ -ﻭﻩ 1397 ﻓﺨﺎﻟﺪﺍ ﻣﺎﺟ 20) - ﻡ 1906/ﻭﻩ 1324) ﺳﻴﻨﺂ ﻣﻴﻫﺎﺭﺏﺍ [1]

ﺍﻫﻤﻮﻟﺒﺪ ﻳﻠﻊ ﺍﻟﺼﺎﺡ ﺍﻫﻨﻢ ﺟﺨﺘﻮ ،ﺍﻳﻠﻊ ﻣﻮﻟﻊ ﻟﺮﺍﺩﺏ ﻗﺤﺘﻠﺍﻭ ،**ﻩﺭﻩﺍﻗﻠﺒ** ﺩﻟﻮ ،ﻳﻮﻏﻞ ﺗﺤﺎﺏ ،**ﻩﻳﺒﺮﻋﻠﺍ**

ﻳﻠﻊ ﻟﺼﺢ ﻧﺪﻧﻞ ﻋﻤﺎﺝ ﻧﻤﻮ .ﻩﻳﻮﻧﺎﺗﻠ ﺳﺮﺍﺩﻣﻠ ﻳﻒ ﺍﺳﺮﺩﻡ ﻟﻤﻌﻮ .ﻡ 1930 ﻋﻨﺲ ﻳﻒ ﻳﻠﻊ ﻟﺮﺍﺩﺏ

ﻩﻳﺒﺮﻋﻠﺍ ﻩﻏﻠﻠﺍ ﻋﻤﺠﻢ ﻩﻳﻮﻭﻭﻉ ﻟﺎﻧﻮ .ﻡ 1941 ﻋﻨﺲ ﻳﻒ ﻫﺎﺭﻭﺗﻜﺪﻟﺪﺍ ﻣﺘ ،ﻡ 1939 ﻋﻨﺲ ﻳﻒ ﺳﻮﻳﺮﻭﻟﺌﻜﺒﻠﺍ

.ﻩﻳﻮﻏﻠﻠ ﻫﺘﺎﻟﺍﻗﻤﻮ ﻫﺘﻮﺡﺑﺒ ﺭﺧﺰﺕ ﻩﻳﺒﺮﻋﻠﺍ ﺗﺎﻟﺠﻤﻠﺍﻭ .ﻡ 1961 ﻋﻨﺲ ﻳﻒ

لمعو .مولعلا رادب ققحلم تناك يتيلا فيزيهجتلا ةسردملا نم ةيوناثلا هتداهش ىلع سينا لصح اهتقباسم فراعلملا ةرازو تنلعا املو .ةيوناثلا سرادملا يف اسردم هجخت دعب سينا ميهاربإ .ةاروتكدلا ىلع لوصحلل ارتلجنإ ىلإ رفاسو اه زافو ،اهل مدقت ابوروأ ىلإ ةيسارد ةثعب رايخا

،**ندنل** يف هتسارد ءانثأ يف .1941 / ـه 1360 ةنس ةيماسلا ةيوغللا تاساردلا يف ةداهش ىلع لصح .يرصملا يدانلل اسيرئربختنا

ةعماجب بادآل ةيلك يف اهدعبو مولعلل راد ةيلك يف اسردم لمع ابوروأ نم سينا ةدوع دعب اهدعب داع . تاوصلأ ةساردو ةيوجلل تاساردل تيدحتل تايتوصلل لمعم أشنأ اهيفو ،**ةيردنكسلإا** لوت مئ ، تايجلل مسقل اسيررو اذاتسأ حبصأ نأ لئ اهافظو يف لقرتو ، مولعلل راد لئ رومأل ريس نع هاضر مدعل هتلاقستسا مدق نأ لئ لئ رخأ ةرم اهيلو مئ ةدم دعب اهنم يفعاو ةدامعلل .كانه

عم (م1961 = هـ1381) ڊنس عمجم لم اءىوضع لان مٲ ، م1958 ماع ءىبىر لال عمجم ب ارىب ب رىءا ءاوصأل ل وء ءءوب ءناك . ءءاضعأ ءء ءىزو ءوناق فى ءء ءىب عمجم لى لى اومضنا نىء آءة سء اىاضقل نم ءىءل باناج لى لى ، رءش لى قىسومو ، طافلأل ءالال ءو ، ءىبىر لال ءاجءل ل و ، ءىوغل لال ءىة فى رصل و ءىوحن لال .

هوعورشممل عضو دقو ،ةببرعلا دالبل عيمج يف رشنني يجذومن قطن داجيإ ىلإ اعد نم لوأ سينا ناك
،حرسمل او امنينسلال هيحوتو ،ةعاذلال لالغتساو ،نيسردملا دادعإ :لمشت ةلصفم ةطخ اذه
يف لمعتست الف ،ةلحمل تاجهلل ناطلس ىلع ءاضقلل ؛ةيعيرشتلا ةطلسلاب ةناعتسال او
،ةببرعلا ةغلل ىلع ةريغ هذه هتحيص تناكو ،امينسلال حرسمل رودو ةعاذلال سرادملا

هتافلۇم نم

ةىوغلل تاوصأل

ةيبرعلا ةغللا رارسأ نم

رعشلا ىقي سوم

ةيبرعلا تاجهللا يف

طافلل ةلاد

ةكرتشملا ةيبرعلا ةغللا لبقتسم

يسللدنأل روصنملا

(اىدپىكى و تياس)

مصاوعلا يف ترهظ دق ،ةقيمع ةيوغل اثاحبأ لوانتت ىرخأ ةثيدح آبثك نإ: دسیون ىم وا [2] أمامإو ،أعماج آبثك هانيضتراو ،اهدحأ ىلع نيسرادلا انلحأ أل هف ،رهاقلا يف اميس الو ،ةيبرعلا آيداه

فوتسم عماج دحاو باتك اهيف سيلأ ؛سينأ ميهاربإ روتكدلا ققحملا ذاتسألا ثاحبأ كلت ةلاد" نع وأ ،"ةيوغللا تاوصلأ" نع هفلؤم يف وأ ،"تاجهللا" نع هباتك يف كي نإ ؟طورشلل امف ،ةغللا تاوضوم نم نيعم نول ضرع يف صاصتخالا نم برض "رعشلا ىقي سوم" نع وأ ،"طافللأ" ملع يف امك- صئاصخلاو ،ةيبرعلا صئاصخ يف اثحب "ةغللا رارسأ نم" ميقل هباتك دغن ال انلاب (٨ ص ،[هغللا هقف يف تاسارد](#)) .«ةغللا هقف ثحابم مهأ -يوغل لك

:دزادرب ىم شتافىلات رد سىنا رتكد لاكشا ناىب همادا رد وا

كلذ نع مَنّت امك ،هبتك نم ةدافإلا ىلإ يعلطتو ،سينأ ميهاربإ روتكدلا لىللالج ىلع- ي نإ نأ أصلخم وجرأو ،هيلع توكسلا وأ هنع ءاضغإلا قيظأ ال آبيع هثحابم لُج يف ىرأ ،هذه "يتاسارد" ،نيمدقتملا لوقأب هنواهت يف لثمتيل بيعلا اذه نإو ،ةلبقمل تاعبطلا يف هسفنن هكرادتي تارضاحم هبتك نأ ،هناظمو اهعجارم ىلإ دهاوشلا درب هفافتساو ،اهباحصأ ىلإ ءارآلا هوزع ةردنو ،قئاثولل دقنو ،صوصنلل قيقحت اهيف سيل ،تاطحالم ةعومجم اهنأك وأ ،ةسوردم ثحابم ال ىلجج تاوصأ يف هف ،صوصنلا لالخنم ألإ سردت ال ،ةيبرعلا اميس الو ،ةغللا نأ عم ،بهاذملا نيب ةزاومو ةياور وأ ،هتبتلي ليلد ريغب عيش لقني ال -نيذلا مولعك- كلذب يف هو ،دقنت مث ،طفحت مث عمست هيلع موقى ناهرب وأ ،هل دهشت

هسفنن اهتاتش م م ث ،لوطأ اتقو اهنمو ،لمجأ أربص هذه هبتك ىلع سينأ روتكدلا ربص ولو ءاملعل ةمدخ لُج رصعلا اذه يف يدأل ،ةيساسألا ةيلصألا رداصملا ب ينع حقنم عماج دحاو باتك يف اهتفت مل أنايحأ باوصللا اهتاف نإ ،ةليصأ ءارآ ىلع هثوب ءاوطنان يف كش نم امف ،ةيبرعلا عفد هنأ ةراحب دهشأ يذلا جهنملا حالص الهامهإ ضوع ،أبلاغ صوصنلا اهيف تلمهأ نإو ،ةءارجل (٨-٩ ص ،نماه) .ألأيجأو أنورق مامألا ىلإ ةيوغللا تاسردلا

ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد ۳.

ی‌حب‌ص ؛د‌ن‌دوب ه‌درک راک د‌ی‌اش ر‌ت‌ش‌ی‌ب ی‌لاس 30، 40 و دوب ه‌دم‌آ اه ب‌ات‌ک ن‌ی‌ا ز‌ا ی‌ا ه‌د‌ع ه‌ک ن‌ی‌ا ز‌ا د‌ع‌ب ن‌و‌ی‌ن‌ا‌ح‌و‌ر ز‌ا .د‌ی‌ن‌اد ی‌م ه‌ک [3]ح‌ل‌اص ی‌حب‌ص .[2]ت‌ش‌و‌ن ار «[1]ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد» ح‌ل‌اص ی‌ن‌س م‌ل‌اع ک‌ی ،ن‌ام‌ز ن‌آ ر‌د مه ن‌آ ار ه‌غال‌ب‌ل‌ا ج‌ه‌ن اما ،دوب ی‌ن‌س ؛ی‌ص‌اخ ت‌ای‌ج‌و‌ر ک‌ی اب دوب ن‌ان‌ب‌ل ی‌ت‌ق‌و -دوب ه‌درک پ‌ا‌چ و‌ا ک‌ب‌س ن‌ام‌ه ه‌ب مه و‌ا ، ه‌ک ه‌د‌ب‌ع ل‌ث‌م -ت‌س‌ا ی‌ه‌ج‌و‌ت ل‌ب‌اق ر‌ما د‌ن‌ک پ‌ا‌چ و‌ د‌ر‌اد‌ر‌ب .دوب ه‌دم‌آ اه ت‌س‌د ر‌د ح‌ل‌اص ی‌حب‌ص ه‌غال‌ب‌ل‌ا ج‌ه‌ن ،دوب م‌ک ن‌ام‌ن‌س

ز‌و‌ن‌ه ز‌اب ،و‌ا ب‌ات‌ک ن‌ام‌ز ز‌ا ی‌لو د‌راد مه «ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد».[4]د‌راد ب‌ات‌ک ف‌ل‌ت‌خ‌م ی‌اه ه‌ت‌ش‌ر ر‌د ،م‌ی‌د‌ر‌ک‌ی‌م ه‌ت‌ح‌اب‌م ه‌ک ار اه ن‌ی‌ا ؛د‌ن‌د‌ر‌ک راک ر‌د‌ق‌چ د‌ی‌ن‌اد ی‌م‌ن ه‌ل‌ص‌اف ن‌ی‌ا ر‌د .د‌ر‌د‌گ ی‌م ل‌اس 50 - 60 ه‌چ ر‌ه ت‌ف‌گ -دوب ه‌ت‌ف‌ر ی‌ب‌ر‌ع ی‌اه‌ر‌و‌ش‌ک ز‌ا ر‌گ‌ی‌د ی‌ک‌ی ای د‌ش ف‌ر‌ش‌م ق‌ار‌ع م‌ن‌اد‌ی‌م‌ن- ا‌ق‌ف‌ر ز‌ا ی‌ک‌ی د‌ن‌ا ه‌درک راک ی‌ل‌ی‌خ ،دوب ه‌د‌ش پ‌ا‌چ ی‌ه‌ا‌گ‌ش‌ن‌اد ل‌ص‌ف‌م ی‌اه ب‌ات‌ک ،م‌ی‌د‌ر‌ک‌ی‌م ه‌ا‌گ‌ن

ر‌د ب‌ات‌ک ن‌ی‌ا ی‌اد‌ت‌ب‌ا ر‌د .ت‌س‌ا د‌و‌ج‌و‌م ت‌ه‌ا‌ق‌ف ه‌ن‌ا‌خ‌ب‌ات‌ک ت‌ی‌اس ر‌د ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد ب‌ات‌ک [1] ص ،ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد) «م‌1960 - 1379 ی‌لو‌أ‌ل‌ا ه‌ع‌ب‌ط‌ل‌ا» ؛ت‌س‌ا ه‌دم‌آ ب‌ات‌ک ع‌ب‌ط‌خ‌ی‌رات ن‌ای‌ب (۳)

د‌و‌ج‌و اب ا‌ر‌چ ه‌ک د‌ی‌آ ی‌م ر‌ب ل‌ا‌و‌س ن‌ی‌ا ه‌ب خ‌س‌اپ د‌د‌ص‌ر‌د ی‌لو‌ال‌ا ه‌ع‌ب‌ط‌ل‌ا ه‌م‌د‌ق‌م ر‌د ح‌ل‌اص ی‌حب‌ص [2] ه‌ن‌ی‌م‌ز ن‌ی‌ا ر‌د ل‌ق‌ت‌س‌م ی‌ب‌ات‌ک ش‌ر‌ا‌گ‌ن ه‌ب م‌اد‌قا ،دوب ه‌د‌ش ه‌ت‌ش‌و‌ن و‌ا ز‌ا ل‌ب‌ق ه‌ک ی‌ب‌و‌خ ی‌و‌غ‌ل ب‌ت‌ک اب ه‌ک ی‌ی‌اه ب‌ات‌ک ه‌ت‌ب‌ل‌ا) د‌و‌خ ر‌ب ق‌ب‌اس ب‌ت‌ک ی‌ل‌ی‌ص‌ف‌ت ی‌س‌ر‌ر‌ب ه‌ب ،ا‌ت‌س‌ار ن‌ی‌ا ر‌د و‌ا ؟ت‌س‌ا ه‌درک ه‌ن‌ی‌م‌ز ر‌د ه‌ا‌ت‌و‌ک ه‌م‌د‌ق‌م ن‌ی‌ا ه‌ع‌ل‌ا‌ط‌م .د‌زاد‌ر‌پ ی‌م (د‌ن‌ا ه‌د‌ش ه‌ت‌ش‌و‌ن ت‌غ‌ل م‌ل‌ع ه‌ب و‌ن ش‌ر‌گ‌ن ۷-۱۵ ص،ه‌غل‌ل‌ل‌ه‌ق‌ف‌ی‌ف‌ت‌اس‌ارد).ت‌س‌ا ع‌ف‌ان ر‌ی‌خ ن‌رق ر‌د ت‌غ‌ل ی‌س‌ان‌ش‌ب‌ات‌ک

د‌ع‌ی‌و د‌ی‌ه‌ش ،د‌ه‌ا‌ج ،ی‌و‌غ‌ل ،ب‌ی‌د‌آ ،د‌ه‌ت‌ج‌م ،ه‌ی‌ق‌ف ،م‌ل‌اع و‌ه ح‌ل‌اص‌ل‌ا ی‌حب‌ص ر‌و‌ت‌ک‌د‌ل‌ا خ‌ی‌ش‌ل‌ا ه‌م‌ال‌ع‌ل‌ا [3] 7 ی‌ف ل‌ی‌ت‌غ‌ا و 1926 ه‌ن‌س د‌لو .ن‌ی‌ت‌د‌ح‌م‌ل‌ا و ن‌ی‌ز‌ر‌اب‌ل‌ا ن‌ی‌ن‌ان‌ب‌ل‌ل‌ا ه‌ن‌س‌ل‌ا ن‌ی‌د‌ل‌ا ء‌ام‌ل‌ع مه‌أ د‌ح‌أ س‌ر‌د د‌ق ن‌ا‌ک ه‌ی‌ب‌ر‌ع‌ل‌ا م‌و‌ل‌ع ی‌ف ه‌ار‌و‌ت‌ک‌د ی‌ل‌ع ز‌ئ‌اح .ت‌و‌ر‌ی‌ب ی‌ف ر‌ی‌ز‌ن‌ج‌ل‌ا ه‌ی‌ق‌اس ی‌ف 1986 ر‌ب‌و‌ت‌ک‌أ ن‌ی‌م‌أ ،ن‌ان‌ب‌ل ی‌ف ی‌ل‌ع‌أ‌ل‌ا ی‌م‌ال‌س‌إ‌ل‌ا س‌ل‌ج‌م‌ل‌ا س‌أ‌رت .ق‌ش‌م‌د ه‌ع‌م‌ا‌ج‌و ه‌ی‌ن‌ان‌ب‌ل‌ل‌ا ه‌ع‌م‌ا‌ج‌ل‌ا ی‌ف ا‌ق‌ب‌اس و‌ض‌ع ،ی‌م‌ال‌س‌إ‌ر‌ک‌ف‌م ،ن‌ان‌ب‌ل ی‌ف ه‌ی‌ن‌ط‌و‌ل‌ا ه‌ی‌م‌ال‌س‌إ‌ل‌ا ه‌ب‌ج‌ل‌ل‌ م‌اع‌ل‌ل‌ ن‌ی‌م‌أ‌ل‌ا ،ن‌ان‌ب‌ل ء‌ام‌ل‌ع ه‌ط‌ب‌ار م‌اع ؛ ه‌ی‌ب‌ر‌غ‌م‌ل‌ا ه‌ک‌ل‌م‌ل‌ا ه‌ی‌م‌ی‌د‌ا‌ک‌أ و‌د‌اد‌غ‌ب‌و ق‌ش‌م‌د‌و ه‌ر‌ه‌ا‌ق‌ل‌ا ی‌ف ه‌ی‌م‌ل‌ع‌ل‌ا ع‌م‌ا‌ج‌م‌ل‌ا

س‌ر‌د .(م‌1986 - 1926 = ه‌1407 - 1345) ح‌ل‌اص‌ل‌ا م‌ی‌ه‌ار‌ب‌ل‌ا ی‌حب‌ص .د‌.م‌1926 م‌اع ،س‌ل‌ب‌ار‌ط ی‌ف د‌لو ه‌ت‌س‌ارد ن‌م ی‌لو‌أ‌ل‌ا ه‌ن‌س‌ل‌ا ی‌ف و‌ س‌ل‌ب‌ار‌ط ی‌ف ه‌ی‌ب‌ر‌ت‌ل‌ا ر‌اد ی‌ف ه‌ی‌ع‌ر‌ش‌ل‌ا و‌ ه‌ی‌ن‌د‌م‌ل‌ا ه‌ی‌و‌ن‌ا‌ث‌ل‌ا د‌ک‌ی م‌ل‌و د‌ج‌اس‌م‌ل‌ا ی‌ف ه‌ع‌م‌ج‌ل‌ا م‌ای‌أ ب‌ط‌خ‌ی‌ا أ‌د‌ب‌و ی‌ن‌ی‌د‌ل‌ا ی‌ز‌ل‌ا ء‌اد‌ت‌را ی‌ف ب‌غ‌ر م‌1938 ه‌ن‌س ه‌ی‌ع‌ر‌ش‌ل‌ا .ه‌رم‌ع ن‌م ه‌ر‌ش‌ع ه‌ی‌ن‌ا‌ث‌ل‌ا غ‌ل‌ب‌ی‌

رهزألا في نيدلا لوصاً ةيلك ىلإ هباشتنا ذنم ةيندملاو ةيعرشلا نيتفاقثلا نيب عجم عداهشللاو م1947 ةنس (عزاجلا) ةيلعلا عداهشللا نم لك ىلع اهنم هلوصحو م1943 ةنس **فيرشلا** اهنم هلوصحو م1947 ةنس **رهاقلا ةعماج** في بادآلا ةيلك ىلإ هباشتنا م1949 ةنس ةيملاعلا م1950 ةنس (زايتمالا مسق) يبرعلا بدآلا في سناسيلا ىلع .

ةعبرألا ماوعألا لالخو 1954 ةنس بادآلا في ةلودلا هاروتكد عداهشللاو م1950 ةنس سيراىلإ مدق زكرم لوأ يدابرديحللا هللا ديمح دمحم . ديمالساإلإ ثحابلا هقيدص عم أشنأ سيراىلإ في اهاضق يتلا ملاعلا في فيفاقث يمالساإ .

ةدملا كلت في بطخي لظو . **ةينانبللا ةعماجلاو ، ةيبرعلا توريب ةعماج** في سيردتلاب لغتشا نيملسملا ةقرافلأل ةيبرعلا ةغلل ميلعت في كراشيو سيراىلإ عماج في ةعجملا ةالص دعب سيردتلا في يضم . ةيسنرفلا ةمصاعلا ةيدنأ في رضاحيو قيقرفألا لامشلا ءانبأ اميسالو م1956- 1963) ايناث قشمد فيو ، (م1954- 1956) ألأو دادغب في : امام نيتالو نينثا يعماجلا ذنم ةيبرعلا توريب ةعماج فيو يلاعلا ميلعتلا كالم في اذاتسا نيع ذنم توريب في اريخأو . نيدلا لوصاً مسقلا سيريئر اهيف ناكو (م1971- 1973) ةيندرألا ةعماجلا فيو . هتافو ىتح اهسيئات ةيبرعلا ةغلل مسقلا سيريئر ةينانبللا ةعماجلا في ةيناسنإلا مولعلاو بادآلا ةيلك في بختنا ةغلل هقفو تايمالساإلإ يسرك وذااتسا وهو م1977 ةنس بادآلا ةيلكلا اريدم نيع م1975 ذنم دمحم امامإلا ةعماج اهنم ةيبرعلا تاغماجلا نم ريثك في ارياز اذاتسا ةفصب رضاح . ةيلكلا هذه في ةعماجلا في نيدلا لوصاًو ةيعرشلل ةينوتيزلا ةيلكلاو ضايرلا في ةيمالساإلإ دوعس نب ةيمالساإلإو ةيوغللاو ةيراضحلا تاساردلا في هاروتكدلا لئاسر ىلع افرشم يمسو ةيسنوتلا ةيداصتقالا مولعلاو قوقحللا ةعماج) ةيناثلا سيراىلإ ةعماج فيو ةسنرفب ةثلاثلا نويل ةعماج في هذه رئاظن ةشقانم في كراشيو حربي امو ةيمالساإلإ ةيعرشلاب قلعتت تاحورطأ في (ةيعامتجالاو هتافو ىتح تاحورطألا .

وضعو ، رهاقلا في ةيبرعلا ةغلل عجم وضع وهف : تايميذاكألاو عماجلا نم ديدعلا ىلإ بستنا ايلعلا فارشالا ةنجل وضعو ، دادغب في قيارعلا يملعلا عجملا وضعو ، ةيبرغملا ةكلمملا ةيميذاكألا سلجملا سيريئر * : بصانملا نم ديدعلا هتايح في لوتو . ىربكلا ةيبرعلا ةعوسوملا ىلع ةطلس ىلعأ وهو نانبل في دلاخ نسح ديهشللا يتفملا هسأري يذلا سلجملا اذهو ىلعألا يمالساإلإ (ايدىبىكىو تىاس) . نانبل في ةيمالساإ

ةعوبطملا تافلؤملا مهأ [4]

يبرعلا عجمتجملاو مالساإلإ - ١

ص. ٦٠٨ ، ١٣٨٥ ، نيايالملا ملعلا راد ، توريب ، هروطتو اهتأشن : ةيمالساإلإ مظنلا - ٢

ص. ٥٧ ، ١٤٠٠ ، رشنلاو تاساردلل ةيبرعلا ةسسؤملا ، توريب ، مالساإلإ في ةأرمل - ٣

، ةيملعللا هسراف ركتباو هصوصن طبض) بلاط يباب نب يلع نينمؤملا ريمألا ةغالبللا جهن - ٤ ص. ٨٥٣ ، ١٣٨٧ ، ينانبللا باتكلا راد ، توريب

، ١٤٠١ ، نيايالملا ملعلا راد ، توريب ، ٢ط ، (قيلعتو قيقحت) ةيزوجللا ميقلاب ةمذلا لهأ ماكأ - ٥ ج. ٢

، ١٣٩١ ، (ةمذلا لهأ ماكأ نم ادرجم) ةيرمعللا طورشللا حرش - ٦

ص٤١٢ ، ١٣٧٩هـ، قشمد ةعماج ةعبطم ، قشمد ، ةغلل هقف يف تاسارد ٧-

ص٣٨١ ، ١٤٠٢هـ، نييالململ ملعلال راد ، توريب ، ١٤ط ، نآرقلا مولع يف ثحابم ٨-

ص٤٤٢، ١٤١٠هـ، يروشلا راد ، توريب ، ةبتيق راد ، قشمد ، ٢ط ، ةراضلا لبقتسمو مالسإلا ٩-

ج٢، ١٣٩٧هـ، نييالململ ملعلال راد ، توريب ، ٥ط ، يوونلل نيحلاصلل ضايرحرش نيديراولال هئم ١٠-

١١هـ، ١٣٩٨ ، بادآلا راد ، توريب ، ةعاسلا اياضقو نيذلا لوح يثالث راوح ، يرصلال عم تجملاو مالسإلا ١١- ص٢٧٢.

ةمجرت ، يتاونق جروج-ةيدرغ سيول/ةيحيي سمللاو مالسإلا نيبي نيذلا ركفل ةفسلف ١٢- ج٣ ، ١٤٠٣-١٣٩٨ ، نييالململ ملعلال راد ، توريب ، ٢ط ، ربج ديرف عم كارتشالاب

ص٤٤٨ ، ١٤١١هـ، نييالململ ملعلال راد ، توريب ، ٨ط ، حلطصمو ثيدحل مولع ١٣-

ص٤٢٢ ، ١٣٩٨هـ، نييالململ ملعلال راد ، توريب ، ٢ط ، ةيمالسإلا ةعيرشلا ملاعم ١٤-

تاس)سيردإ ليهس روتكدلا عم (يسنرفلا مجمعلا)و (يبرعلا مجمعلا) جارخإ ىلع بكنال ١٥-
(هثدحلا هلماشلا [هبتكملا](#))

نيذال لصفلاو ملعلا لهأ نم رباكألأاب دشتحت تنأكو ،ةرهاقلااب ةيبرعلا ةغللا ةيلكب قحتلا ديـج" ريـدقت يواسي تاجرد عومجمب (م1956) ويام يـف ةيلعلا ةداهشلا يلع اهنم لصحيل ،هل اوسرد "أـج".

ةيوناتلا يلع هلوصح اهب قاحتلال لهأ دقو -بأـلأا ةيلكب قحتلا ،أـبيرقت ،هسفن تقولا يـفو سـناسيـلل ةـجـرد يـلع اهنـم لصـحو ،ةـيعـامتـجـالـاو ةـيـفـسـلـفـل تاساردل مسق -هركذ قبس امك ةماعلا "ديـج" ريـدقت ب ،(م1957) ويام يـف .

يلع أقحال هلوصح مـث (م1956) **سـمـش نيـع ةـعـماـج** نم ةيبرتلا يـف ماع مولبد يلع هلوصح كلذ بقعأو (م1965) يـف اـهـسـفـن ةـعـماـجـال نم ةيبرتلا يـف صاخ مولبد

لوصأ يـف ريـتـسـجـامـلا ةـجـرد يـلع لوصحلل ةرهاقلااب ةيبرعلا ةغللا ةيلكب (م1965) ماع قحتلا ةياهن يـف ناـحـتمـاب ،نـيـتـنـس ةـسـارد وه ،كاذنآ ،ةـجـردلا هـذه يـلع لوصحلل ةساردلا ماظن نأكو .ةغللا ةـيـمـلـع ةـشـقـانـم شـقـانـي ،ةـيـنـاثـلـة نـسـلـا ةـيـاهـن يـف (ةـيـرـيـغـص ةـلـاسـر =) ثـح بـمـيـدـقـتـب مـث ،ةـنـسـلـك (م1967) ماع ريـتـسـجـامـلا يـلع لصح .

يـف تـاـونـس عـسـت دـعـب هـاروتـكـدل ةـجـرد يـلع اهنـم لصحيل ،اهسفن ةيلكلا يـف هـتـسـارد لصاو مـث يـنـاعـم لوصأ" :هـتـلـاسـر ناوـنـع نأكو .(م1976) يـف ،(ةـغـلـلـم لـع /ةـغـلـلـه قـف =) ةـغـلـلـل لوصأ صصخت (ايدىبىكىو تىاس) . "ميركلا نأرقلا طافلأ

مجمع‌ال‌بائتک ىسررب
لصؤم‌ال‌ىق‌اقت‌ش‌ال‌ا

باتک یانبم (فلا

یناعم اب ظافلا هطبار.۱

یعبط ای تسا یعضو تلالد هک نیا رد دوب لوصا رد یلوق کی

یعضو ای یتاذ؛ یناعم رب ظافلا تلالد

درار نیا، مه نییلوصا همه، تسا نشور یلیخ، تسا یدودرم فرحّالسا، دشاب یتاذ تلالد هک نیا یتاذ تلالد رگا. [1]دوب مه هق ف لوصا رد، دنده یم باوج ار نیا عیرس، تسا رت ناسآ نوچ، دندنک یم یتاذ تلالد مییوگب رگا؟ هک دیاهدید ار تالاکشا نیا؟ دمهف یم ن یبرع، سراف کی ارج سپ تسا، تسا تسرد اه فرح نیا، تسا.

انعم رب طفل تلالد / انعم و طفل هطبار

تلالد، تسا تلالد زامعا، هطبار، تسانعم و طفل نیب یعبط و یتاذ هطبار کی مییوگ یم ام اما، تسا هطبار نآ هب ام ملع زا دعب.

الاح، هدیدن مه ار راغ نوربّالسا الاح ات، هدش مه شلاس هد، هدمآ رد هوک رد یراغ کی لد زا هک یسک، اتاذ رانلا یلع لدی ناخدا: مییوگ یم باتک رد ام، دور یم الاب دراد بقع نآ زا دود، راغ نورب دیآ یم، رخآ؟ اتاذ لدی روطچ سپ مییوگی. دنیب یم ار دود طقف رود نآ زا. لدی ال هدیدن هک یسک یارب اما، «لّدی» مییوگب دعب، دشاب هتشاد دیاب ملع.

لوصالا حیثافم رد، دوب لوصا رد لوق نیا، لاحّیا یلع، تسا یعبط **هطبار** کی انعم و طفل نیب، دندوب هداد باوج یروط نیمه ار نیا همه هک دوب نیا بلج و [2]دندوب هدروآ ار نیمه، دیس موحرم مه یلوصا یاه باتک رد و هدش عقاو مولظم هک دراد بوخ یلیخ یاهزیچ یهاگ مّدقتم یلوصا یاه باتک، دنک هعجارم دیاب مدآ، هتشانن باتزاب رّخاتم.

میوگ یم هک نم دیوگ یم ینعی، تسا هداد الج شباتک رد ار انبم نیا یرصم یاقآ نیا لاحّیا یلع جارختسا هک تالامعتسا زا -مدرک جارختسا برع تالامعتسا زا اهنت هن ار شیانعم، دراد انعم فرح اب،، ام قطن زاهج اب فرح نیا، دنک یم ادا ار فرح نیا یتقو! دینیبب میوگ یم هکلب -چی ه مدرک، دراد یّشف «نیش». دراد بسانت .... و یّشف و لافتسا و ءالعتسا زا شتایصوصخ و شتوص، راشتنا؟ تسیچ یّشف.

۲. یروحم یانعم

نآ و اهنیا ریغ رد یتح و ریسفت و لوصا و هق ف رد؛ دروخ یم دردهب اج همه رد هک تسا یوغل ثحب کی، هن ای دنراد دجاو یانعم کی، رگید یاه نابز ای یبرع نابز رد داوم و تاملکّاساسا ایآ هک تسا نیا؟

سراف نبا؛ لبح نسح

هک تسنا نیا سراف نبا اب نم توافت هک دیوگ یم ار نیا یتح، تسنا یروحم یانعم هب لئاق ناشیا دیزن اه فرح نیا زا دیوگ یم ناشیا؛ نالسا هل دشن رگا بخ یلو، دحاو یانعم؛ دیوگ یم سراف نبا

[3] دراد انعم کی، برع تغل

قیقحتلا؛ یقاقحتشالامجمعملا

مسق باتک لوا زا ناشیا متفگ یم؛ مدرک یم یخوش هشی مه نم – مه یوفطصم یاقا قیقحتلا لثم

ات ود، انعم ات ود اب میشاب هتشاد طفل کی ام هک هچ ینعی. [4] مامت، انعم کی هدام ره دندروخ، ناشیا یارب هقباس مه یلیخ، تسنا هدش یمیطع باتک قیقحتلا بخ. انعم کی، طفل کی؟! عوضو ناشیا هک ییاضف هک قیقحتلا اب دنک یم قرف زاب باتک نیا تخیریلو. تسنا، یوفطصم یاقا تسنا شدوخ صاخ یاضف کی نآ، تسنا هدرک اپ هب

ناخدلا ةلادل ةیتاذک ةیتاذ تسیل تناک ةغل ةیا یف اهیناعم یلع ظافللأا ةلادل نأ کش ال [1] هذه یف رشبلایمچ کترتشی نأ معزلا اذه مزال نأل مهضعب کلذ مهوت نإ و رانلا دوجو یلع الثم سکعلال کلذک و ملعت نود نم اهريغ ال و ةیبرعلال ظافللأا مهفی ال الثم یسرافلا نأ عم ةلادلل صیصختلا و لعجلال ال اهیناعم یلع ظافللأا ةلادل تسیلل هیل و. حضاو اذه و تاغللایمچ یف لوصأ) ةیعضولا ةلادل یف هذه ةیظفلل ةلادلل لخت ادل و اهیناعم لظافللأا کلت عضاو نم (9 ص؛ 1 ج؛ (نایلیعامسا عبط) هقفل

نیلوق یلع عضاولا عضوب و تاذلاب هانعم یلع لیدی له ظفلل نأ یف عاملعل فلختا [2]

ببذهتلا نم رهظی ام یلع نیققححملل وه و عضولاب لب تاذلاب هیلع لیدی ال هنأ لوألا

و دادغب ةلزتعم نم ةعامج و یرمیصلال نامیلس نب دابع نع یكحم وه و تاذلاب هیلع لیدی هنأ یثالثا ریسكتلا لهأ

ةمزالملا ام هلثم مدقملاف لطابیلاتلا و هتاذ رابتعاب ناکل عضولاب نکت مل ول هنأ نیلوالل هوجولف یلاتلا نالطب امأ و رخآلا توبث مزلتسی امهدحأ ءافتناف نیرمأل نیب ةطساو ال هنألل ةلعل دوجو مزلی ال و رخآلا ةغل ةفئاط لك مهفی نأ بجول تاذلاب ةلادل تناک ول هنأ یثالثا ... اعطق لطابیلاتلا و لاحم وه و اهلولعم نودب ةماتلا

ةبسانمل تناک ول اهیناعم یلع ظافللأا ةلادل نإ لاقف نیققححملل ضعب هیلإ راشأ ام ثلثالثا و ایشلال کلذ ضیقنل ةیتاذلا ةبسانملاب ءیشلال یلع لادلل طفلل عضو حصامل امهنیب ةیتاذ ءیشلال کلذ یلع ةلالطصالا کلذ یف هل ناک امل دضلا و ایشیقنل درجمل هانعضو ول انأل هدض مزلمهیلل لدف هدض و ایشیقنل و ءیشلال کلذل هانعضو ول و لاحم وه و تاذلاب ام فلخت مزلیف لاحم وه و نافل تخم امه و هدض و ایشیقنل و ءیشلل تاذلاب طفلل بساننی نأب تاذلاب ام فالتخا یهتنا

مدع عضولا اذه ببسب و حالطصالا اذه بسحب ءیشلال کلذ یلع ةلادل مدع نم مزلی ال لاقی ال ةیلقلعل ةلادلل یه و ةبسانملاب هیلع تناک یثالثا ةلادلل لوقی مصخلل لب اقلطم هیلع ةلادلل اذه یلإ راشأ دق و اهیل لخدم هدضلا و ایشیقنل ناک یذل عضولا کلذل نک یمل نإ و اهلحاب ءیقاب

يونغبال هب فرتعا امك نادجولا هبذكي امم ةيلقعل ةلالدلا ءاقب يوعد لوقن انأل

درجم نأ مصخلال يعدا ول هجوتت تاذلاب ام فلخت موزل يوعد نأب ةروبزملا ةجحلل يلع ضررتعا معن
ملعلال نم دب ال هنا يعدا ول امأ و اهب ملعللل ةيللخدم ريغ نم ةلالدلا يف ةيفاك ةبسانملا
عضولاب ملعلال نم دب ال عضولا إلى ةلالدلا دانتسا دنع نأ امك ةبسانملا كلب
ةبسانملا ب روعشل مدعل فلختلا لعل ذإ متي الف مهفلا و ةلالدلا ققحتل

يلع لدي طفللل نأ إلى ناميلس نب دابع بهذ لاقف بيذهتلا يف ةمالع هيلإ راشأ ام نيرخآل و
يلع نوققحملا قبطأ دق و حجرم ريغ نم هانعمب طافلأل ضعب حيحرت ةلاحتسال هتاذل ينعملا
يهتنا هلابب طفلل روطخ لاح ينعملا قبس وأ راتخملا ةدارا اما صصخملا و هنالطب

و وه رطخي اميف يشمتي ال و هريغ رطخي ال اميف يشمتي هنب دابع نع هب باجأ ام يلع ضررتعا و
هريغ

لب ةلالدلا يف ببسلا يه ةبسانملا نأب لوقي ال هنا دابعل ةمالع هب جتعا امم رهطي هنا ملعا و
هركذا ام يلع لومحم هركذا ام نإ لاق هنا يكاكسلال نع و رخآل ريغ امهذحأ و عضاولا عضو يف ببسلا يه
نم ينعملا و طفللل نب ام ةياعر هعضو يف لمهي ال عضاولا نأ نم قاقئتشالا ةمئأ
(2ص ؛ لوصألا حيتافم) ةبسانملا

دندك يم لقن وازا بللاج يتاكاك ناميلس نب دابع يانبم حيضوت ماقم رد حلاص يحيص

رصع يف نيرهوشملا لزتعالا لاجر دحأ يرميضلا ناميلس نب دأب ةررقو ةرهاظلا هذهب حُرس نممو
،عضي نأ يلع عضاولل ةلماح ةيعيبط ةبسانم هلولدمو طفللل نب نأ إلى" بهذ دقف ؛نومألا
"حُجرم ريغ نم آحيحرت نيئعملل يمسملاب نيئعملل مسالا صيصخت ناكلا" لاق

طفللل نب ةيعيبطلل ةبسانملا هذهب نيئت تلط نيئوغللل نم ةفئاظ يف دأب رثأ دقو
اهسفن ةببرعلا ةيعيبط يلع اوجرخ تحت ةبسانملا هذره اظا يف مهضعب فلكت امبرو ،هلولدمو
.اهل مهتداجا دم ديدحتلا هجو يلع فرعن ال ةيمجعا تاغل يف عوضوملا اذه يف مهتملك اولووقيلا
:لاقف ،رجحلل ةيسرافلاب وهو ؟" غاغذا" يمسسم ام لئس" دأب يأري نم ضعب نأ يطويسلا ركذي و
"رجحلل هارأو ،آديدش آسبي هي ف دج"

ةغلل يلع -هعابتأو دأب دنع- نذا اهي رصتقي ال ،هلولدمو طفللل نب ةيعيبطلل ةلالعلا هذف
وهو- دأب يأري يذلا اذه نكلو ،ةيسراف "غاغذا" ةملك نأل ؛تاغللل رئاس لمشت لب ،ةببرعلا
يف تاسارد).توصلال نم لولدملا طبنتساو -آففيخ آماملا اهب آملم ناك امبرو وأ ةيسرافلا لهجي
(١٥٠ ص ،**ةغلل هق**)

ناميلس نب دابع نع هقفلل لوصا له لقن (١) [١ -] . غاغذا : دسبونيم غاغذا هژاو دروم رد ادخه
يلع عضاولل ةلماح ةيعيبط ةبسانم هلولدم و طفللل نب نأ إلى بهذ ةنا هلزتعملل نم يرمىصلال
نم ضعب ناك و حُجرم ريغ نم آحيحرت نيئعملل يمسملاب نيئعملل مسالا صيصخت ناكل ال و عضونا
رجحلل ةيسرافلاب وهو و غاغذا يمسسم ام لئس ،اهي ناعمل طافلألا ةبسانم فرعي ةنا لوقي هئاري
يسراف رد هملك نينج . (31 ص يطويسلل رهزمل) . رجحلل هارو و آديدش آسبي هي ف دجا لاقف
» . دوش غاغدا هب عوجر و . دشن هديد يرن و يمظن ييسراف زين و تارواحم

[يف] نيئيقاقتشالا ةببرعلا ةغللاب ءاملعلال نم نيئمدقتملل انتمئأ نم ددعل نيئت دقو [3]
ءاملعلال نمو ، [» . (٣٩٥ ت) سراف نباو ، (هـ ٣١٠ ت) جاجزلا : لوالا ماقملا يف دصقأ » : هقيلعتلا

يف (ابيرقت هـ ٤٢٥ ت) ينهاهفصألا بغارلاك: «هقيلىلتا يف [، ةينآرقلا تادرفملا يناعمب بيكرت لك يا، تاملك ةرسأ لك نأ]» ظافحلا زنك يف (هـ ٧٥٦ ت) يبلحلا نيمسلاو، تادرفملا اذه فلؤمل تبث دقو. عماج يروحمنعم هل (ةيسايقي ريغو ةيسايقي اهلك هتاملك يا) هتادرفم يروحمنعملا اذه نأ هل تبث امك، انتمئأ نم ددع هنيبت يذلا اذه ءحص ايملع اتوبث مجمعلا (٢٣٠٠) نم برقي امل ةيقيبطت ءجلع لالخنم كلذناكو يدعتي ال ادحاو ينعم نوكي عماجلا وه عماجلا يروحمنعملا اذهف. بيكرت لك تاملك عيجم تلمش بيكرت ءئم ثالو نيفلأ ءدرفملا ءمئألا تاريست نم قيقدلا وه ام ريرقت يف هيلإ مكتحن يذلا رايعملا وهو طباضلا **تالامعتسا دري ام اريثك ناك سراف نبا مامإلا** اهب دارملا هنإ مهلوق وأ، ةينآرقلا ءرابعلاو ددعتلا كلذ حيتي هلمع ناك ينهاهفصألا بغارلا مامإلاو، **ءددعتنم ناعم ىلا دحاولا بيكرتلا**، **لصؤملا يقاقئتشالا (مجمعلا)**. يروحمنعملا ءدحوب تمزتلا كيدي نيبت يذلا مجمعلا اذه يفو (١١-١٢ ص)

روما يه و، باتكلا اذه ءعلاطم يف اهيلي ءجوتلا نم دب ال بلاطم ىلا ريشن نأ انيلع مزلي و [4]

دوجوم ريغ: تايصوصخلا عيجم نم دحاو ينعم يف نيظفللا قفاوت ينعمب ةيقيقحلا فدارتلا ١- ارهاط ءفدارتملا طافللأ نم لكلا و. ميركلا نآرقلا تاملك يف اميس ال و، برعلا تاملك يف ءغل لك نمض يف ءقراقلا تايصوصخلا كلت ىلا انرشأ دق و. اهراظن نع اهب زاتمي ةيصوصخا لأملا.

ءلالدنأب ىعدن نأ دعبى ال و اهيناعم يف ازايتما و ةيصوصخ نابجوت اهتائيه و طافللأ دوم 2- رهاوط و لكشألا فالتخا نأ امك، اليصفت اهكاردا نع انماهافأ تنجع نإ و، ءلمجلا يف ةيتاذ طافللأ ملع كلذ ىلع دهشي و، اهقئاقحب اهكردن مل نإ و، تافصل و نطاوبلا فالتخا ىلع لدي نادبألا فكل طوطخ و ءسارفل و ءفايقل.

ةيقيقحلا ءلالدلا وحنب يناعم وأ نيي ينعم نيبت اكرتشم طفل نوكنعمب ةيظفللا كارتشالا 3- ىعدي امك و. ميركلا نآرقلا تاملك يف اميس ال و، برعلا تاملك يف دوجوم ريغ: نيي عم موق دنع و وأ، بلغلألا وه اذه و قيдавملا يف لامعتسالا باب نم وأ، يونعملا كارتشالا باب نم امإ هنم هنوك لمعتسم و نيخأ موق نع لوقنم وأ، ىناي رسللا مئث يربعللا وه اهيف بلغلألا و رخا ءغل نم ذوخألا (٩-٨ ص، ١ ج، قىقحتلا). مهندنع

مامت يف يراسلا، قاقئتشالا أدبم يف ذوخألا ليصألا موهفملا و ةيقيقحلا ينعملا وه دحاولا لصألا قاقئتشالا غيص.

ارياغم وأ أدص وأ افلاخم نوكني نأ حصي ال تاقئتشملا غيص ميهافم نأ: هيلي ءجوتي نأ يغبنى امم و يف افالتخا و ارياغت بجوي ال اهفالتخا و تائيهل روطت ناف، ليصألا تباتلا دحاولا لصألا اذه ءئيهل روطت نم دافتسي ام يلإ فاضي امنا و، ةيقيقحلا ينعملا لصألا.

تادللجملا رئاس و لؤالا دللجملا لالخنم يف ءقتشملا تائيهل يناعم تايصوصخ ىلا انرشأ دق و.

تاقئتشم عيجمدر و، دحاولا لصألا نييغت يف قىقحتلا ديرى نمل ىعطق ملسم لصألا ينعملا اذه و نييوجللا نم فيلألا لهأ بلغلألا ىلع ينعملا اذه يفخ دق و، لصألا كلذ ىلا اهءورف و ءملكلا نييوسفملا و ءابدألا.

ءملك يف هباختنا و دحاولا لصألا نييغت امأ و:

نع اهزيومت و، ةيقيقحلا يناعملا ىلا ءجوتت و ضرعتت ءغللا يف بتك ىلا ءعجارملا ب-الوأف ءغالبل ساسأ و ءغللا سيياعم يف امك، ألامجإ ول و ءيزاجملا.

عئاشلا و بـلـاـغـلا وه ام زـيـيـمـت و ةـرـبـتـعـمـلـا مـجـاعـمـلـا يـف ةـغـلـلـا يـنـاعـم يـلا ةـعـجـارـمـلـاب -ايـنـاث و
قـالـطـالـا دـنـع اـدارـم نوـكـي ام و ةـقـتـشـمـلـا ةـغـيـص يـف اـلـامـعـتـسـا

عـمـاـجـلـا وه ام جـاـخـتـسـا^م ث ،اـهـيـنـاعـم ءـاصـقـتـسـا و اـهـلـامـعـتـسـا دـراوم عـيـمـج يـلا ةـعـجـارـمـلـاب -اـثـلـاث و
اـهـنـم^ا لـك بـسـانـي ام و اـهـل طـبـاضـلا و اـهـنـب

نـيـيـعـت و اـهـنـب زـيـيـمـتـلا و اـرـهـاـظ اـهـي دـاري تـامـلـك يـلا ةـعـجـارـمـلـاب -اـعـبـار و

اـهـنـب نـم اـهـزـايـتـم و اـهـنـم ةـغـلـلـك ةـيـصـوصـخ نـيـيـعـتـت يـتـح ،اـهـنـم^ا لـك ةـيـصـوصـخ

و ،اـهـي صـلـاـخـلا رـظـنـلا و ةـقـدـلا و مـيـرـكـلـا نـآـرـقـلـا يـف ةـدـامـلـا لـامـعـتـسـا دـراوم يـلا ةـعـجـارـمـلـاب -اـسـمـاخ و
نـاف ،سـابـتـلا ال و زـوجـت يـقـبـي ال ثـيـحـب ،اـهـعـيـمـج يـلـع ةـقـيـقـح قـدـاصـلا و اـهـنـب عـمـاـجـلـا وه ام لـيـصـحـت
ةـيـقـيـقـحـلـا يـنـاعـمـلـا يـف تـلـمـعـتـسـا اـمـن^ا ةـيـنـآـرـقـلـا طـافـلـالـا

بـلـقـلـا و يـفـاـصـلـا نـهـذـلا و صـلـاـخـلا ةـجـوتـلا وه :تـامـاقـمـلـا هـذـه عـيـمـج يـف لـيـصـألـا^م مـهـمـلـا^ن أ يـفـخـي ال و
وه ام يـلا ةـنـم و هـتـمـحـر و هـلـضـفـب ةـلـلـا هـيـدـهـي يـتـح ،تـارودـكـلـا و سـاـجـرـألـا نـم زـهـطـمـلـا سـفـنـلا و زـونـمـلـا
(١٣-١٢ ص ، ١ ج ، قـيـقـحـتـلا). ةـنـونـكـمـلـا فـئـاطـلـلـا و قـئـاقـحـلـا يـلا هـدـشـرـي و ،قـحـلـا

باتک شور (ب)

یلو. دوب هدش مه رید تغل یاضف رد یلیخ هک تسایراک کی عورش هک تسایاه نآ زا باتک نی ارباتک، شا هلاس یا هدرخ و داتشه ریم کی لوط رد، هتشداد -تسایمولعم- هک یا هقالع نآ اب ناشی ا. دراد ناشدوخ مظن نآ قبط رب ارباغ و تسادلج راهج. هدناسر رس

یضایر و یسدنه ماطن

.تسایهدرک تسرد یضایر و یسدنه ماطن کی قبط رب اربابز هاک، دینیب یم ارباتک ی تقو

.دننک یم هدایپ اراهزیچ [1] یژولوتنآ، دنسیون یم ییاه رازفا مرن هزورما نالا ینعی، هدش یضایر نآ زا یلیخ- یسیون همانرب یاه نابز هب دینکب هدایپ عیرس ارباتک نی یژولوتنآ امش، نالا رگا تغرس هب دینیب یم -تسایتجار یلیخ نی، تسایتخس یدنب هتسد راک آلثم رگیدریملع بلاطم هقف، ریسفت رد. دینک یم دروخر نآ هب یبرع رد ادعب امش هک ییاه تغلی یبایانعم رد ددیم باوج. دراد هدایپ یلیخ ... و

فرح. دهد یم هئارا لومرف مه تابیکرت رد ادعب و، هداد رارق شرانک تبایانعم 28 ناشی، فرح 28 ..... و مود و لوا

Ontology فی رعت. تسایهدوب رتویپماک تنعنص رد یا هدیچیپ عوضوم Ontology یانعم کرد [1] شوه هزوح رد امومع هک تسایتسایهتشداد دوجو هراومه نآ رس رب یدایز یاهتحب هک تسایهدوب یعوضوم ای شا تیدوجوم اب هطبار رد هک دراد هفسلف هزوح رد یدنلب هچخیرات Ontology. تسایهدوب یعونصم رد هک یسانش تفرعم هزوح رد موهفم نی ارببراگ اب لاغ نینچمه. دنک یم تبحص ناهج رد میهافم و هتفرگ همشچرس ینانوی هژاو ود زا یژولوتنآ هملک. تسایحرطم تساینتسناد و شناد اب هطبار هب، **?? ینانوی** زا-onto تساییکرت (ontology: یسیلگنا هب) یسانشی تسه **بکرم** هملک. تسای «یقطنم نامتفگ» ینعی **logia-** و «تسه هک هچنآ؛ دوب» یانعم

Ontology یفسلف فی رعت:

اب اهنآ هک یاطابترا و ناهج رد ای شا تیدوجوم اب هطبار رد هعلاطم ینعی Ontology یلک روط هب رد روط نیمه. دوش یم ای شا نی یبتارم هلسلس راتخاس تایئج لم اش نینچمه. دنراد رگیدکی یم تبحص رگیدکی هب تبسن اهنآ یاه توافت و تهابش هب هجوت اب ای شا یدنب هتسد اب هطبار. دنک

، دشاب یعقاو ای دشاب یعازتنا دناوت یم تیدوجوم نی الاح، دراد دوجو هک میوگ یم یزیچ هب تیدوجوم تی فیک و تیدوجوم نیب ارب توافت عقاو رد میهافم نی. دشاب یکیزی ریغ ای دشاب یکیزی دوجو هک دشاب یعازتنا موهفم کی ای صخشم تیدوجوم کی دناوت یم تیدوجوم. دنک یم رارقرب اهنآ یلصا ینامتخاس یاهکولب اه تیدوجوم. ارب نآ اب طبترم یاه تی فیک هن و دهد یم حیضوت اربش نآ یم فی رعت ارب یژولوتنآ کی تاغل هعومجم ای تاغل گنهرف هک دوش یم بوسحم یژولوتنآ راتخاس رد

و مینادب هک یطیارش تحت ،فلتخم یاه ترمرف دوجو اب ار اه هداد میناوتب هک تسا مزال نیاربانب
یرارقرب ناکما اه یژولوتنآ .میهد شیرامن دنراد مه اب یطباور هچ اه هداد نیا هک میهد صیخشت

تساشناد تیری دم را یمرف عقاو رد یژولوتنآ. دننک یم مهارف اه هداد یارب ار یطباور نیچ کی تروص هب ار (یتاعالطا متسیس ای نامزاس) هزوح کی رد دوجوم شناد یژولوتنآ (یرئوک) شسرپ دروم ناربراک طسوت دناوت یم سسپس لدم نیا. دنکی م تفایرد (لدماتی د) لدم هلاقم). دهد شیانم ار هزوح نآ نورد تاطابترا و دهد خساپ هدیچیپ تالاولس هب یژولوتنآ ات دریگ رارق (protege تیس، تسیچ یژولوتنآ)

باتک ی اوتحم یسررب (ج)

فورح یانعم نایب.۱

اب ار شتوص [1] دنکیم انعم، ات ۲۸ نی اب ار نابز لک دعب، دیوگ یم انعم ۲۸، فرح 28 یارب ناشیا، ده دیم قیبطت انعم.

یناعم فشک یارب ینادیم راک

میورب دیایب دیوگ یم، دی آیم تسد هب یه ار هچ زا و، دراد انعم یبرع فورح کت کت دیوگ یم ناشیا، لوا نی؛ [2] انعم فشک یارب هدرک ینادیم راک ینعی، دراذگ یم مه رانک ار تاغل.

نی مدرک یم ضرع هثحابم نآ رد نم هک یزیچ نی. مینک یم عمج می آیم، برع مالک نی دیوگ یم تسه «ر» رب لم تشم هک یبرع تاملک مامت الثم -تسا هدش مهارف مه شتاناکم نآلا- ام هک دوب، تسا هدرک ار یراک روط نیمه هب کی دزن اتبسن ناشیا دعب، مینک فیدر ار نی.

فورح یئانث بی کرت. ۲

یمچعملا لصفلا

نم نآلا هک ده اوخ یم یرتشیب حیضوت کی نی الا ح هک، تسا وا باتک روح [3] یمچعملا لصفلا، مرادن نی اب یراک.

زا تغل هرکیپ مامت اسب هچ، دوب عافد لباق اتبسن هک دوب ییانبم کی مه هغلل هقف رد کرد ام رعاشم هک تسا یدراوم هب رطان مه نآ هک [4] دوشیم عورش رتشیب ای یفرح ود یاه هیست رد منامگ هب، تسا یرگید فرح، یاهزادنا هچ ات هکنیا اما، دوب عافد لباق اچنآ رد نایب نی، دنکیم، دشیم عمج اهنآ اب و دنوب مه لکم رگید تایرطن اب اچنآ.

صئاصخ لاکشا

نبا -مدوب هدرک ضرع البق مه نم- تسا یئنج نبا در، تسا هداد رکذت ناشیا هک یبللاج یاهزیچ زا بوخ یلیخ فرح لصا رد، تسا تایبدا خیرات بتک یرتتمه زا و تسا دلج هس هک صئاصخ رد یئنج، دنداد یم همادا اه یدعب ار شراک، دوبن یئنج نبا لکشم نی رگا، تشاد لکشم کی اما، دمآ ولج.

تسا ام سونأم نآلا هک یروط نیمه- ار یفرح هس ی هدام؛ در اچرد هک دیبوک ار یخیم کی ناشیا، هک دوب نی شراک لکشم، دوب راک نزهه نی و داد رارق نازیم - ..... و برعلا ناسل و دجنملا [لثم]

هتشدگ ینج نبا زا تسا لاس یا هدرخ و رازه نالا .دنام شرک و تفرگ ییات هس ار هیضق یّدام
یاج هب ار انبم ناشی رگا .تسا هدادن همادا ار شرک لاج هب ات یسک -یبوخ نیا هب باتک -صئاصخ
ار راک نیا [5]ناشی نآلا هک نیا امک ؛تفریم ولج شرک تشاذگ یم یفرح ودر ب ،یفرح هس یّدام
،تسا هدرک .

هلع فورح نتشاذگرانک

فورح اه نیا .مدوب هدرک ضرع نم مه ار شهج و [6]دراذگیم رانک ار هلع فورح ،تاغل مامت رد ناشی
فورح ؛دنتماص ،یلصا فورح .دندنز یم گنر .دندنک یم یراک تسد ار رگید فورح ؛دنتسه تّوصّم
،دندراد ار یلصا هیئب هک دنتسه تماص .

مه ار شیه تّلثم .امهثلثی دعب ،دهدیم رارق انبم ییات ودر ات ودر اه فرح ،هلع فورح زا رطن عطق
،دروآ یم .

تغل باتک هب دیهاوخب امش .«ماقا» الثم دیوگیم دنز یم ادتبا شدوخ هک یلاثم نیرت هداس
ناشی .«مّوق» رد دیور یم .هچ ینعی «ماقا» دینیب دیهاوخی یم ؟دینک یم هعجارم اچک ،دینک هعجارم
-یمن تلاخد فورح رد ار «ءای» و «فلا» و «واو» نم نوچ.«مّوق» رد دیورب دیابن ،نم باتک رد ؛دیوگیم
سییاقم کی دزن شباتک تخیر ینعی.[7]دروآ یم اچنآ رد دعب .«مق» ،میم و فاق رد دیورب دیاب ،مه
،هدش باسح یلیخ زاب یلو ؛تسا .

انعم رد فورح بیترت هاگیاج ۳.

ینج نبا هاگدید دن

،دندش لیکشت فرح هس زا هک یداوم و تاملک : تفگ صئاصخ رد ینج نبا ؛دیوگ یم دعب
،دنک یم نریغت انعم دینزب مه هب رگا ار بیترت ،تسین مهم ناشبیترت .

زیلانآ هک ، «ولق» ، «لقو» ، «لوق» ؛دیوگیم و دنز یم لاثم . تسا صئاصخ باتک عورش نیا
وحن کی همه رد دیوگ یم ناشی ... دراد تروص ات 9 ،دندنکب تسرد ار فرح هس نیا [8]یبیکرت
[9]،دنروآ یم مه دهاش دعب ،تسا تکرح .

اما ،تسین مهم اهنیا بیترت دیوگ یم ینج نبا ؛دیوگیم و .تسا هداد ریغت هدمآ یرصم یاقآ نیا
اب «لّوق» ینعی .تسا مهم نآ رد بیترت برع نابزّاعقاو .تسین یروطنیاّادبا هک میوگیم نم
ره ،تسا مهم فرح هاگیاجّاقیقد ،تسا نآرق ،تسادخ مالک نابز .دنک یم قرف یبرع نابز رد «ولّق»
یاجک هکنیا رد دعب -درفنم ینعی دنیوگ یم هک طیسب یانعم-دراد طیسب یانعم شدوخ یارب فرح
[10] .رخآ ای دشاب هملک لوا ،دنکیم افیا شقن ،دریگب رارق هملک

اقیبطت وایرطن ؛قاقتشالا ملع

نیا، متشون ار باتک نیا البق نم دیوگ یم. [11] قاقتشالال ملع؛ متشون باتک: دیوگ یم دعب ملع یلو تسال دلج راهج. لّصفم، تسال شبباتک نیا رد تاغالطا زایهوبنا مّجج، تسال مّجعم، شمععملال مّمنک هعجارم هک دشن زونه، تسال ردقچ منادیمن شقاقتشالال

نم، تسین مهم بیترت دیوگ یم هک مدرک درارینج نبا و مداد حیضوت و متشون ار نآ نم دیوگ یم دنزیم لاثم ات دنچ دعب؛ تسال مهم بیترت هک مدرک تابثا

اه یعابر

نآ-دشیم لوغشم منهذیلیخ تغل رد روط نیمه یگبلط، اقباس نم - هدر لاثم هک ییاهزیچ یضعب، دوب بلالچ نم دوخ یارب، مدوب هدرک رکف شدروم ردّالبق هک ییاه

ینعی «لزل» دینبب، «لزلزل»، «لزل». میدروآیم رد اریناعم یلیخ اه یعابر نیا زام، هثحابم ردّالثم «لزل» دورب راب کی رگا. لزلزل: ینک بیگرت ار نیمه الاح. دزغلیم، دوریم هار دراد. دیزغلینعی؟ هچ اهنیاریطن. اه شزغل و اه «لزل» زالتسایبیکرت هّناک، دوریم و دیآیم هلزلزل هک تسال نیا هزرل داد باوج گنشق همه. متفرشلابلند نم مه هفیرش تایآرد. تسال یلیخ

[13] «زاف دّقف هّنج لالّخ دّأ و ران لالّنع حنّز نم ف»، [12] «موبنذب مّوبّر مّهی لّع مّدم دّف» دیآیم رد روج ابیزیلیخ و گنشق یلیخ، همه

زلّزل

یم دعب. ولج دیآیم فیرط ردقچ و حیضوت رد اه لاثم نیا یباسح یلیخ مدید دز هک ار اه لاثم نیا تسیابن مه دض مینک یم شسکعرب یتقو هک یتاملک دوبن مهم بیترت رگا دینبب دیوگ نبا یانبم رب انب دوشیم وادض دنک یم شسکعرب برع یفرح و د تاملک رد هک نآ لالچ و دنو شب سکعرب اقافتا دیوگ یم اقآ نیا اّم، «ءاز» و تسال «مال» شیات ود ره «زل» اب «لزل» دیوگ یم ینج «ءاز» و تسال لوا «مال» نوچ «زل». دزغلیم، دوشیم ادج، دوریم رد شدوخ یاج زاینعی «لزل». تسال [14] مه دضّالماک، یزیچ یور دبسچ یم ینعی، شدعب

ان! : «بزل» و «جزل» ای-تسال نآ اب ربکی قاقتشا رد هک مه - «مزل»، «زل» دیوگیم یتقو کی هب ندیبسچ، شیانعم لصا «زل» دیوگ یم ناشیا. هذبسچ [15] بزال نی ط نم مّهان قلّخ کی اهنیا همه رد. «جزل»، «مزل»، «بزل»، دیتفگ هک ار «زل» یانعم. ثلّثی، دییایب الاح. تسال یزیچ یزیچ زا: «لزل» فیرط نآ زا. تسال یزیلیخ دینبب، بخ. تسال هدیباوخ، ندیبسچ و یگدنبسچ وحن یمن رود وازال صا. سکعرب «زل»؛ دوشیم رود، دوب هک ینطوم نآ زا، دوشیم رود یزیچ زا، دزغلیم دیبسچ، دوش

فورح زایخرب یانعم یسررب

«ش»

یتاملک بلالغ؛ تسال کرتشم نیا میدید. دروآ اقآ شیادرف، مدرک ضرع ار یزیچ کی «نیش» هب عجار تسد هک ار رابغ امش ینعی. ادج ادج قّرفت هن اما؛ [16] تسه نآ رد قّرفت وحن کی، دراد «نیش» هک

امك ،تعقو امثي ح اهلامعتسا نم هانصلختسا يذلا واولل يللامعتسالال ینعمل واولا نوكت عم يقلتلي ینعمل اذهو .ةيليصفتلا تاجلعملال ي ف حضتيس مضی ریدتسملاو .(ناسللل یصقأ ی ف عافترا عم) نیتفشلا قرادتساب ةاحنلا هنع ربع يذلا وه واولا ي ف مضلاو لومشلال ینعمو .هب طيحي ام لمشي و ،هیلإ همضي و هيلع فوطعملال مكح ي ف فوطعملال لخدي فطعلال نأل ؛فطعلال واولا ي ف ققحتم اضيأ ینعمل اذهو هيلع فوطعملال بوسنملا ینعمل هلمشي ي لاعت هلوقك- دهاش هنأك رمألا ي ف هب مسقملا لخدت) مسقلا واولو ،عجلال لالحا واولو ،هللا ملع ،هللا دهش :مهلوقكو {هبلق ي ف ام يلع هللا دهشي} [20] .كلذك .. ةيعملا واولو ،(لالحاو رمألا ني ب نرقت)

نیمانسلا ود ؛واولا

یزیچ رب لمتشم ویواح ؛نتفرگ رب رد ار یزیچ : لامتشا .«ءاوتحا وللامتشا نع رَّبُّغْت واولا و» ینادیم راک هک یسک دینیبب ؟ییوگ یم اچک زا .دنک عمج شدوخ رد ار یزیچ و عمج و عماج نامه ؛ندش - ار واولا هک متشگ یلیخ مدوخ تاناکما ی هزادنا ات نم ؛«واولا نم اذخأ کلذ و» :دیوگ یم تسا هدرک ؛واولا نم اذخأ دیوگ یم هدرک ادیپ ناشی نآلا .مدرکن ادیپ نشور تروص هب نم .منک ادیپ -نون لثم ؛تسیچ واولا ؟

مسا وه و :«دیوگ یم ناشی ؟تسیچ واولا لثم اما .دوب مه یهام ،ربح ؛دوب بکرم ؟دوب هچ نون رتش اب تسا سونأم برع ؛واولا دنیوگ یم ار ناهوک ود رتش «نیمانسللاوذ وه و جلافا ریعبلل اب ناهوک ود رب لمتشم هک ات ود – هیلع فوطعم و فوطعم لثم – مه اب ات ود یتقو ؛ناهوک کی دراد ناهوک ات ود ینعی .واولا دوش یم ،دوش یم عمج رگیدمه

ةداتعملال لبإلال تناک امل و نیمانسللاوذ وه و واولو :دیوگ یم ناشی ؟تسا یروطچ فطع «نیمانسللا اذنإف» دنتشاد ناهوک کی اهترتش نوچ «دحاو مانس تاذ برعلا دنع ةفراعتملال هک نآ ؟تسا مادک ،لماش «هریغ نم رثکأ یلع اللمتشم و اعماج دغی» دراد ناهوک ات ود رتش یتقو **عم قفتی اذه و** «ناهوک ات ود نیب تسا هدرک عمج ،تسا لمشا ینعی ؛واولا ؟ات ود ای دراد ناهوک کی ،دیاب واولا اچک ره «تعقو امثی ح اهلامعتسا نم هانصلختسا واولل یلامعتسالال ینعمل ةیلصفتلا تاجلعملال ی ف حضتیس امک» تسا نآ رد ءاوتحا و عمج و لامتشا ینعم روح کی واولا اچک ره دینیب یم دینکب هعجارم رتشیب ،مداد هئارا امش هب باتک هحفص رازه ود نم دیوگ یم « .دراد ار انعم نیا هدوب

واولا طفلت تیفیکی سررب

رد .دی آیمرد روح مه واولا توص طفلت ی هوحن اب عمج ،ءاوتحا ،لامتشا ،دینک هجوت الاح دیوگ یم دب یم شدوخ هب ار یتخیر نآ هک ام یقطن زاهج ی هوحن دیوگ یم ینعی .دنک یم ار راک نیا ،شباتک لک دراد ریثات ،دنک یم ءادا ار یتوص کی و دریگ

قرادتساب واولا نوکت عم یقلتلی ینعمل اذه و «دینیبب ار قطن زاهج دیوگ یم ؛بخ بل ات ود دیاب .تسا عماج ؟تسیچ لماش ؛دینک عمج دیاب دیوگب دیهاوخ یم هک واولا «نیتفشلا شدیشکب ؛دیروایب الاب مه ار نابز هت نآ دیاب «ناسللل یصقأ ی ف عافترا عم» دینک عمج ار اه **هب طیحي ام لمشي و مضی ریدتسملا وءاوتحا و لامتشا** ؛ندش عمج و عافترا مه سپ .الاب .تسا طیحم و لمتشم ویواح نآ رب تسا شنوردنا ار هچ ره دوش یم درگ هک یزیچ »

تغل تاي عقاو ؛ تغل تاي قوذ

اب ،تسا یقوذ شیاهیژیچ کی هک اچنآ .میدرک ادج ار اهنای ی همه یوغل یاه شحب رد مه البق نم هک یطباوض نآ اب ار اهنای الاح .دوش یم یضایر الصا اقیقد و دور یم نوریب تیقوذ زا هن هک ییاجنآ ؛تسا تايقوذ خنس نایب خنس هک میمهف یم زاب ددرگ یمرب شیاهیلیخ ،تسا هدش تبحص البق .تسه رگیدمه اب فافش یلیخ زجنم نشور ماطن کی لاصتا خنس الصا نایب خنس ؛ هن هک نیا اب دنک یم قرف مه اب اه نیا

فطع یانعم

فطع «.فطعلاب هنع رّبع یدلا وه واولا یف مضلا و لومشلا ینعم و» :دیوگ یم ناشیا بخ **لخدُی فطعلانّال** «ءوتحا و تسا لومش ،تسا نیمه فطع .نآ و تسا نیا لماش ینعی ؟هچ ینعی **هلمشیف** «ءوتحا و لامتشا وّ مض «هیلّا هّمضی و هیلع فوطعما مکح یف فوطعما فوطعم رب هک مه یمکح و انعم نآ ،دندش فطع یتقو «هیلع فوطعما لب بوصنما ینعمما یارب هک عاج نامه ؛ورمع و :میوگ یم الاح ؛دوب هداد تبسن دیز هب عاج سپ ؛دیز عاج ،دوب هیلع **اضیا ینعمما اذه و** «هلمشی سپ مینک یم یراج مه فوطعم هب ار مکح نامه ،دوب هیلع فوطعم ار بل یتقو ؛وملسم ؟دور یم اچک ات دینیبب ؛نوملسم ،اوبرض :عمج واو «**عمجلا واو یف ققحتم** عمج ،تسا دایز تسین دحاو زیچ کی دیوگب دهاوخ یم دنک یم نایب عافترا تدش نآ اب و دنک یم درگ .تسا روطنیمه ؛عمج واو دیوگ یم ناشیا .اوبرض ای ؛وملسم .تسا لماش ،تسا

مسق یانعم

یّرج واو دناوت یم واو دوخ مدرک ضرع .میدرک شتحب ام هک یمسقلا واو «**مسقلا واو و**»دیوگ یم دعب هچ هب مسق واو دیوگ یم .دنک یم انعم ار واو دوخ ناشیا ؛هللاب مسقا و ؛دشاب روطنیا ای دشاب هک یم دهاش یتقو امش .تسا نتفرگ دهاش لثم :تسا نیا مسق اساسا دیوگ یم ؟تسا عمج انعم نامدهاش هک مینک همیمض و میروایب مه رگیدی کی تسه هک یزیچ نیا دیوگ یم ؟هچ ینعی ،یریگ .دشاب

و دنک یم رضاح هبمّسقُم زا ،دیوگب دهاوخ یم هک ار هچنآ دیکأت یارب دنز یم فرح دراد یتقو مه مسق ،مهذب رارق لومشم مهواخ یم مه ار رگیدی زیچ کی دیوگب دهاوخ یم ینعی مسق واو سپ .دنک یم هفاضا هک یزیچ نیا رد مهواخ یم دیوگ یم دراد واو نیا ؟هچ ینعی «هللاو» دیوگ یم دعب ،دنز یم فرح دراد سپ ،**رمألا یف هب مّسقُملا لخدُت مسقلا واو** «.مروایب مه ار رگیدی زیچ کی و منک شلمشا ،میراد «نامدوخ اب مینک یم عمج ار یزیچ کی نوریب زا ؟تسیچ دهاش ؛نتفرگ دهاش لثم» **دهاش هّناک** یروطنیا نم لد دیوگ یم دنز یم فرح دراد «**هبلق یف ام یلع هلا دهشی و یلعات هلوک** شبلق دهاوخ یم ؛ دشن ضوع بلطم ؟تسیچ ،تسا دهاش ادخ نیا ؛تسا دهاش ادخ دیوگ یم دعب .تسا دهاش دوخ .دروآ یم واو اب سپ دروایب دهاش ناونع هب مه ار لاعتم یادخ دهاوخ یم یلو دیوگب ار یم .رگید عضاوم رد دینک یم عادا واو اب امش ار نتفرگ دهاش نیمه .تسا عمج وحن کی ،نتفرگ .تسا دهاش ادخ ینعی ؛هللاو ؛دیوگ

باتک فورح یناعم رب یدقن

فورح هک تسا نیا نامیاعدا ام اساسا هک تسا نیا منک ضرع دیاب نم یناعم نیا رد هک یمهم لکشم مه یعانم .دنک یم تسرد ثیح هس ود اب یروج کی ار یفرح ره ناشیا .دنراد طیاسب یناعم ابفلا اما .تسا تطاسب وحن کی شدوخ نیا میوگب و مینک بیکرت رگیدمه اب ثیح ات ود ام هک درادن یلیخ .تسا بوخ یلیخ هک العف بخ یلو .تسا رت قیمع .نیا زا دشاب قمعا بلطم مینک یم لایخ

تسا هتفر ولج راک

هصالخ نایب هب (باتک ۲۶-۳۹ هحفص رد)فورح کت کت یناعم یلیصفت یسررب زا سپ وا [1]
دزادرپ یم مادک ره ینعم

[زاجیاب یتیئاجهلا فورحلا نم لکل ماعلا یوغللا ینعملا صخلم]

بیکرتلا یف هبحصت ام ینعم دکؤت ؤزمهلا

ام قصالت عم وخر عمجت ب

عطقلا ینعمو فیعضلا کاستمالا ینعم هنم یتاتی ؤدحو ؤقذب طغضت

شفت عم طلغ و ؤفاتک ث

ام ؤدح عم شه عمجت ج

فافجو ضرعب کاکتحتا ح

فافج عم لخلخت ح

دادتم او طغضب سابحتا د

طلغو ام ؤواخر یذ نیخت ذافن ذ

ام کسامت عم لاسرتسار

ماحدزاو زانتکا ز

ؤدحو ؤقذب دادتما س

ؤقد عم راشتنا و شفت ش

صولخو ؤوقو طلغب ذافن ص

طلغو هفاتکب طغضض

طالغتساو عاستاب طغضط

ؤفاتک عم ؤدح و طلغب ذافن ظ

ام ؤدح عم ؤقر یلع ماحتلا ع

ؤواخر نم یش عم لخلخت غ

داعباو درط ف

قمعلایف دادتشاو دقعت ق.

عطق وأكاستما ىلإ یدؤی قیق د یروئغ طغض ك.

زیمت وألالقتسا عم دادتما وأقلعت ل.

یرهاظ ءاوتساو كاستما م.

هنم وأنطابلا یف فیطل دادتما ن.

غارفا وأغارف هـ.

لامتشاو.

لاصتا ی.

(۴۰-۴۱ ص ۱، ج ، [لصؤملا یقاقئتشالا معجملا](#) باتك)

تسا هدرک هدافتسا هارود زا یبرع فوړح زامادک ره یناعم فشک یارب وا [2]

ای باعیتسا وحن هب هاوخ)دنشاب هدش لیکشت رظن دروم فرح زاهک یتابی کرت یناعم یسررب.۱
ابابشو ؤمعن ندبلا ئلتمملا باشلا) ؤبب یهملک غارس هب ءاب یناعم فشک ماقم ردّالثم (هبلغ
(باعیتسا یارب لاثم).تسا هدش لیکشت ءاب فرح هس زاهک دور یم(محلل ریثکلا / نیمسللا /

زاهک (هتچردمو هنتم یأ هررد :قیرطلا ددأ) دور یم دداهملک غارس هب «لاد» فرح یناعم مهف ماقم رد ای
افیا تاملک رد یروحم یشقن هل ع فوړح نوچ و تسا هدش لیکشت هل ع فرح کی هفاضاهب لادود
درک جارختسا هملک نیا زافلکت نودب ار لاد یناعم ناوت یم دننک یمن.

هتبللا هک.انعم اب توص یعبط هطبار یریگیپ و ناسنا یتوص زاهج رد فرح نوکت تیفی ک ۲.
دناد یمن لوا هار توق هب ار مود هار نیا ناشیا.

تربتعا،ایملع اصلختسا ؤیبرعلا ؤیئابفلأل فورحلل ؤماعلا ؤیوغلل یناعمل تصلختسا
ننیلالاتل نیساسأل هیف:

کلذ قرغتسا ءاوس،اهانعم دیدحت دارملا فورحلا نم ؤنوکمل بیكارتلا تاملك یناعم وه :لوالأ
کلذو.هل ع فرح نم بیكارتلا نوكتي ناب،اهيلع بلغ وأ،بیكارتلا فرحأ لك نیوكتلا
ةملك نإف" محلل ریثکلا / نیمسللا / ابابشو ؤمعن ندبلا ئلتمملا باشلا ینعم ب ؤببلا":لثم
یعمل اهمن ذخؤي نأ نكميف،ةملكلا هذهل ؤیلصلأل فورحلا یه تءاب ثالث نم ؤنوکم انه ؤببلا
یأ) " هررد :قیرطلا ددأ":(ددا) ؤملك یف امكو،فلكت كلذ یف نوکي الو،هذحو ءابلا فرحل یوغلل
ینعمل اهلثم نمو اهمن ذخؤي نأ نكميف،نیلادو ؤزمه نم ؤنوکم (ددأ) ؤملك نإف (هتچردمو هنتم
ةملك یعم نم محرطنو ؤزمهلل یوغلل ینعملل فرعن امذن ع صاخبو،فلكت نود لادلل فرحل یوغلل
فرح نم ؤنوکمل بیكارتلا نم اذخأ ؤیئابفلأل فورحلل ؤیوغلل یناعمل طابنتساو.اذکهو (ددأ)
ماكحإ هطرش امنإو،بیكارتلا نم عونلا اذه ؤلق الاول،ةیملعلل نع جورخ هیف سیل جهنم وه رركم
طابنتسالل ماکحإ ىلإ اهتجاحف نیعم فرح اهئانب یف بلغی یتلا بیكارتلا امأ.طابنتسالل
انه اهرکذن مل یرخأ روص جهنملا اذه عون نم کانهو.دشأ

هذه نوكتة أيه نإف؛ يتوصل زاهجلا يف هنوكت أيه وه: فرحلا ينعم ديدحتل يئانثلا ساسأل عم مهسي فرحلل قاذمب اهنم سرحي نأ عيطتسيو، كذلك هبنتلا دنن ناسنإلا اهب رعشي نومسي ةمئألا نم هدعب نمو (هـ ١٧٠ ت) ليلخل ناك دقو. هانعم ديدحت يف هل ةيوجلل تالامعتسال يئانثلا ساسأل اذه نأ يفخي الو. "اقوذت" و "اقوذ": هجرخم ديدحت لجأ نم فرحلا قطن ةبرحت ص ١، ج ١، [لصؤملا يقاقئتشالا مجمعلا](#) باتك). يلالمعتسال لولأا ساسأل ةوق يف سيل يتوصل (٢٥)

لصفلاو. دحاولا يجمععلا لصفلا بيكارت نيبي ينعملا يف ةقالعلا نايبب تئج: اعبار [3] تئناك ءاوس، **نيبترم امهينيغب نيفرحب أدبت يتلا بيكارتلا يف لثمتي يجمععلا** وأ امهقبس وأ هي في نيفرحلا طسوت ام لصفلا اذهب انقحلأ دقو. ةعابر وأ ةيثالث بيكارتلا كلت، لدب، عدب، ردب، دبأ، أدب، ديب، ودب، ددب: بيكارتلا نأ نايب: الثم)، ةزمه وأ ةلع فرح هي في امهالت، كلذل إلامو- عاستالاو غارفلا نم ةروس نع ربعت هتاملك اهنم لك - (دب) لصف نم اهلك يهو- ندب (ءايشال نيبي).

يف لصفأس ام يلع، ةدودحم دج لوصف يف ةمئألا نم ددع هي لإ تفل اذه يجمععلا لصفلا ينعمو ءاملع قحو، ايسرادو نأرقلا ةغل قح نم ناكف، هدارطا تفشك هذه انتسارد نكل. يئانثلا ثحبملا تبتثال ةصيصخلا هذه نأل؛ اهب قحأ ةساردلا هذهو. ةيبرعلا ةغلل ةصيصخلا هذه زربن نأ تاغللا لك في هدارطا ةروس انلزع دقو، عيضة ال يتح اهانطقتلاف، هي في نحن يذلك عسوم قيبطتبال إلامفغي وأ اهسردي نأ ءاش نمل، هرخآ يف ةصاخ ةرقف يف لصف.

نأ: نآلا يلا (الوأ) نم اهرمأ انركذ يتلا ةساردلا ءانثأ يف انل فشكت هنأ كلذل ليصفتو **ناذللا امهو، بيكارت لك نم امهبيترتب نيحيصلال يئانثالاو لولأا نيفرحلا** يف امهو، **هننن ناربعي اناك يذلا ينعملا نابحصتسي = يجمععلا لصفلا امهتيمس** ءانب يف ناكرتشي وأ، اطسببم ايئانثا ناردصتي ام دنع، الثم (تف) فعضملا يئانثالا ةروص، كفت، قفت، شتف، رتف، حتف) نيفعضملا يئانث ريغ ثلث عم امهنم نوكت طسببم يئانثا ول يتح، ام ةروصب امهعم لطي ينعملا كلذل نإ لب، لاثملا اذه يف (أتف، يتف، وتف، نتف، لتف، اذه يف (تأف الو تأف) بيكارت دجوي الو، انه (توف) يف امك، ةزمه وأ ةلع فرح امهطسوت وأ امهقبس (١٩-٢٠ ص ١، ج ١، [لصؤملا يقاقئتشالا مجمعلا](#) باتك). لاثملا

نديوگ يم نينچ يجمعع لصف خيرات دروم رد وا

هتطحالم يلا قيبس دق هب ةردصملا ةيثالثال بيكارتلا يف يجمععلا لصفلا ينعم دارطا نإ كلذل يلع هبن (هـ ٣٩٥ ت) سراف نب دمحمأ ماملأاف. ةيدودحملا غلاب قاطن يف نكل، ةمئألا نم ةئانث يلع هبن (هـ ٥٣٨ ت) يرشخمزلا رمع نب دومحم ماملأاو، ةغلل سيسي اقم: همجعم يف، (لزلز) بيكارت يف و (نوقفني) يئانثا دنع، "فاشكلا" هريسفت يف كلذو، (حلف) و، (قفن) بيكارت يف كلذل يرشخمزلا عبت (هـ ١١٢٧ ت) يسولأالا دومحم نيذل باهش ماملأاو، ةرقبلا ةروس لوأ يف (نوحلفملا) ةملك دنع (يعالطا بسح) دحاو بيكارت يف كلذل لثم يلع هبن م، نيبيكارتلا يلع هتطحالم يف سراف نبا مالكو. [٧٨: عارسلا] {قسغ يلا سمشلا كولدل ةالصلا مقأ}: يلاع هلقو يف "كولدل" كولدل نع يسولأالا مالكو ط بسحف ةراشلا يرشخمزلاو

يلا وأ، ةرهاطلا دارطا يلا هبن ةئانثالا ةمئألا نم دحأ ال نكل. ةيثالثال بيكارتلا ةلثمأ هي في داز. اهثلاثي يذلا فرحلاب اهنم لكل ماعلا ينعملا رثأت يجمععلا لصفلا نم ةيثالثال بيكارتلا نأ ةركف يلا قرطت نيبيداليملا نيرشعلا نرقلا نم لولأا فصنلاو رشع عساتلا نرقلا رخاوأ يفو (١) ةيبرعلا ييوجل رابك نم ةقت - ةيوجلل لوصأالا ةيئانثالا ةروس يه ثيح نم- يجمععلا لصفلا (أ): اهتيملع يف حدقت رومأ مهتاجلا عم تباش نكل. ةغلل ءاشنل يلا لولأا ةروصل نع مهتوحب يف عقاوم يف - فرحأ ةفاضل ضارثفا (ب)، ةركفلا دييأت لجأ نم؛ دنس الب، اريثك بلقللاو لادبال ءاعدا

(د)، قيبطتال ي دارطالال نع دعبالو، ةيئاقئانالا (ج)، اءقوف امو ئايئالئال نيوكئل ةءرطم ريثك ي ف ةبءالال هءه طسق ناك هلك لكذبو ... كئذ هيف اوعءا ام ي ف يناعملا براقئ هءو نايب لافءا (٢٢-٢١ ص ١٠ ج ، لصلؤملا ي قاقئئشالا مءعملا بائك) . اءءءم ي مءعملا لصلالا ةركفل لئصلأئالا

ءروم رء ، هيمءعملا و هئءيرائالا هئانئاللا هب انبم نيا مئسقاء ابئاسارء رء ءالصل يءبص [4] ءىوگم نئىء لوا مسق :

ةيناسنإلال ءللل ءأشن ريسفت ىلإ اءب نئللئاقلا رئكأ ىءل ءوعئف : ةيئيرائالا ةيئانئاللا اماً وأ ، ةعئبطلل رهائم ئاوصأ و ، ناوئءال ئاوصأ ناسنإلال ءللئاقئك ؛ ةعئبطلل ئاوصلأ ءاكاءم ملكلاف" ةئئم ءئاوصلأ اءعوقو ءنء ئءءئ ئئلال لاءفألال نء وأ ، ءصاخلا هئالاعفنا نء هريءعئ ءيزئ- ئمئف مئ ، ةعئبطلل ئاوصلأ ءاكاءم ، نكاسف كءءم ، ءءاو ءاءه ىلء اءرمأ لوا ي ف ئعءؤو فللئءي ءفرصئ اءب نوملكئملا فرصئف -فرطالا وأ بلقلل ي ف وأ رءصلا ي ف رئكأ وأ فرء هيف . ةيوءألا و ، ئائئبلا و ، لئابقللا و ، ءالبل فالئءاب

ءاء مئ ، اءئءأ ءوء ةركف وأ ، ةيئا و ، ءانءم ءغيص وأ ، لاءبأ وأ ، بلق وأ ، ءءء وأ ، ءءاءيز لكلك ناكف ءبئئالا و ، ءارقئساللا هئللإ مءقاس وأ ، ةعئبطلل مءللإ هئءوأ ام ىلء نمزللا عم اءرقأ لاءمئساللا ، ءعئءب ءللءئ كئذ ءعب ئلءئ ام ، بابللأاب ءئءأالا ضمواءلال و رارسأالا نم كئذ لك ي فو ؛ قئقءلال ، ءعزئئئ نل ماكءأ و لوصأ و نئس ىلء ئرقئسا

ببسئئ يءلا يئء نباءك ، ءءضا و صوصئ ي ف ةيوءللل ءرهائلا هءه ريرقئ ىلإ لام نَم برءلا ءاملء نم و لصلأ نأ ىلإ مءضع بءؤ" : لوقئف ، هل هبلقئو هب هبءاءعئ ءءبئ مئ ، ءاملءلا ضعب ىلإ يأرلا اءه ، رامءال ءئءشو ، ءاملا ريرءو ، ءءرلا نئئءو ، ءئرلا يوءك ؛ ئاعومسملا ئاوصلأالا نم وه امنإ اءلك ئاغلللا اءه و ، ءعب امئف كل نء ئاغلللا ئءلو مئ ، كئذ وءنو ، يءبطلل بئزنو ، سرفلل لئهصو ، بارءلل قئعئو نئللل ءاعارم ي ف نأ بئر اللو... (١٤٩-١٤٨ ص ، ءغلللا هف ي ف ئاسارء) "لبقئم بءؤم ءالصل هءو يءنء يئلال يناعملا نم ءفئائلال هءه نء ريربءئال ي ف ، رهءلا وأ سمهللا و ، ءءشلا وأ ءفءلال و ، ءوقلا وأ ربءملا ئارهائلا ئاوصلأ ءءوصقملا ةيناسنإلال ءاكاءملا ىلء ءءضاو ءلللء ، هئللإ ءراشإلال ئقبس ءعوضوملا طافللأالا نئب ةعئبطلل ءقالءلا ءمئلئ ءئءءانء ريربك ءللإ ءائءن الل نءنو . اءنء ، ءءسئ يرمقللا و ، لءهئ مامءلا و ، قزقزئ روفصءلاف ، ئاناوئءالا نم رءصئ يئلال ئاوصلأالا ءاكاءملا : لاءفأالا هءه رءاصم ئلباق اءئئأ و . ءلل ... يوءئ بئءلا و ، روءئ لءءلا و ، ءبئئ بلكلال و ، ءوم ءرهلا و ئاناوئءالا نم اءعمسئ يئلال ءاوصلأاب ، ءاوعلا و ، راءلا و ، ءابنلال و ، ءاوملا و ، ءءسللا و ، لئءهلا و ، ءزقزللا ، رانلل سئسءو ، ءءرلا مئزه ي ف كئذ لئئم لوقو . ئاوصلأالا كئل لوصأ ءرئءك براقئ اءنأب ئنقئأ رصئءملا ءءرءشو ، ءءءئملا هأئو ، يكاءبل قئهش ي فو ، ةعئبطلل ئاوصلأالا ءاكء ي ف ، ءاملا ريرءو نء ءربءملا ئاوصلأالا ءاكء ي ف ، ضمءالا ءمءمءو ، رئاءالا ءمئمئو ، قئئءملا ريركو ؛ ضئرملا نئئرو ، نصءلا عطقو ، ءرمئال فطقو ، ملقلال طقو ، صئمقللا ءق ي فو ؛ ءفلئءملا ةيناسنإلال ئالاعفئالا ، ءضفلا ضرفو ، قنءلل سرفو ، بابلل ءرفو ، نطبلل ءرفو ، مءلل يرفو ، ءوعلا مطقو ، سبائل مضعو ، (١٥٢ ص ، نامه) . عطقلا ئاءء نء ءرءاصللا ئاوصلأالا ءاكء ي ف ، سألل ءرفو ، ءبءءلل ضرفو

ةيمءعملا ءئانئاللا ءروم رء و :

ةيمءعملا ءئانئاللا ىلإ ءيئيرائالا ءئانئاللا نم :

مزالئ نأ ءئانئاللا هءهل يءبئئ ناك ، ءللل ءأشن ي ف ءيئيرائالا ءئانئاللاب لوقلل ءصئ يكلو -ء نئئرصءلل نئئءابلا ضعب قلقطأ لكئلل... طقف نئئطئسب نئئئوص نم فلؤملا عطقملا ءءو نم ريرئك هئلإ ءءرئ ءلصأ اءءوم مظءم نأ ءءئ ، رظن ناعمإب ءئبءلل ملك ئرقئئ يءلا" : نأب لوقلا ىنءم لوح روءئ عئمءلا ءءئ ، اءئلئئ امو "لف" ءءام ءلئم كئذ ىلء ءء ، اءلك لقلل نل هئاملكل : لوقت ، اءئلئئ امو "طق" ءءام كئذ لئئمو ، ىلف ، ءلف ، ءلف ، ءلف ، ءلف : لئئم ، ءئفلا و قءشلا

ل. لاصف نالالى نىنعم ب اهل كو، نطق، فطق، رطق، عطق، طق.

ألي يذت وأ، أم احقإ وأ، أجيوتت ويوغلل روطتلا نوناق ىلع يرحي يئانثلا لصلأا ىلع ديز فرح لكو، امو، يعابرلاو يئانثلا نيب ةرمتسم يه امك، يئانثلاو يئانثلا نيب ةيئونعملا ةمحلل اقب عم ةروصلال ىلإ ةديزمل اداوم انددر ام لك اننأ، اذهل أعبت، ةيبرعل رارسأ نم ناكف، تادي زمل نم هقوف هجوت ةيتاذ ةيريبتت ةمقي اذ حربى ام، اهلصأ ثلث يذلا فرحلا اندجو، ةيخيراتلا ةيئانثلا اديقتو أعونت هديزتو، اصاخ أهيجوت ماعلا لصلأا ىنعملا

عطقلا ىنعم ىلإ "امه ثلثى امو" اطلالو فاقلا باب" لصلأا دري "سي ياقملا" يف سراف نبا اذهف نم ةرمت ذخأ ىلع لدي يذلا "فطق" يفو عيش نم عيش ةنابلو مَرَص ىلع لدي يذلا "عطق" يف هاري ف، اضيأ ءيشلا عطق ىلع لدي يذلا "مطق" يفو ءيشلا عطق ىلع لدي يذلا "لطق" يفو، ءرحش عطقلا ىنعم "تَصْصَخَف" "طق" يئانثلا لصلأا ىلع ةدئاز أفرح تءاج ميملاو ماللاو ءافلاو نيعلال عطقلا ثادحإ يف ةظللغللو ةدشلا تاجرد نيب اهتاوصلأل هتددرو، ذخالو ةنابلو مرصلا نيب هتغوونو (١٥٦-١٥٣ ص، نامه)

ىقاق تشالال مجعمل رد لبح نسح رتكد [5]

نايبل يعسلال يف عسوملا قيبطتلا نإف، داجلا ءيراقلا اهيأ كيدي نيب يذلا لمعلال اذه أم [6]، هيف مجعمل لصلال ءركف -ضرف لب- زربأ يذلا وه، اقاووم اناي ب ميركلا نآرقلا ظافلا ىناعم طسق نم مطعأ ىناعملا نع ريبعتلا يف حااصلال فورحلا طسق نأ هب حضتا ثيح، اهملام ددحو كرتشم ىنعم زورب عم بعصي ءلعل فورح دحأ هرطش مجعم لصف ءانب نأو، ءزمهلو ءلعل فورح (٢٢ ص، ١ ج، لصلأا يقاق تشالال مجعمل بابك) عونلا اذه ءانب تببجتت، درطم

زا دنترابع حىحص رىغ فورح) نأ حىحص فورح بىتتت ساسا رب مجعم نيا رد ناگژاو بىتتت [7] :تسا (ءاي، واو، فلا، هزمه فورح

بىكترتلا يف ءحىاصلال فرحألا ردص ىلإ رظنلا يف صخلتت مجعمل اذه يف بىكترتلا بىتتت، ءزمهلا يه انه ءحىاصلال رىغ فرحألاو، ثلاو ث مئانواو حااصلال فورحلا نم ردصلا اذه يلى ام مئانواو فاقلا باب يف اهنع ثحبى (ماقأ) الثمف، امه نم ي نعل ءبلقنملا فلألاو، ءايلاو، واولو، ءابل باب يف (دبأ) و. ءات اهدعب يئانثلا ءابل لصف ءابل باب يف (تاب) و، ميم اهدعب يئانثلا فاقلا يئانثلا بىكترتلا لك مجعمل اذه يف هسفن عوضوملا يف نوكتسو. لاد اهدعب يئانثلا ءابل لصف أم. اذكه ءيلاوتم (دبأ)، (أدب)، (داب)، (ادب)، (دبب) دجتتس الثم. ءيلاوتم بىتتتلا اذه اهي (ي) الثم. ءحىاصلال فرحألا كلت باوبأ لئاولا يف يهف حىحص دحاو فرح اهي يئانثلا بىكترتلا - ءحىحص فرحألا نم ءنوكملا بىكترتلاو، .. اذكهو لادلا باب لئاولا يف (ىدو)، ءابل باب لئاولا يف ءابل لصف ءابل باب يف (كرب) الثم؛ اهفورحل يئانثلا بىتتتلا يف تءعضو -رتكأ وأ ءيئانثلا ءارلاو.

مئانواو، ربو، راب، أرب، روب، ىرب، ررب: اذكه بىكترتلا هيف تببتر -الثم ءارلاو ءابل ينعأ- لصلال اذهو. اذكهو. هرب، مرب، كرب، قرب، صرب، زرب، درب، جرب، جرب.

اكترشم ىنعم مجعمل لصلال لمح ءركف زاربإ وه بىتتتلا اذه لامعتسا ىلإ اعد يذلاو (ءركفل هذو ءحص زاربإل ميركلا نآرقلا بىكترت نم ءمجعمل لوصفلا تائم ءجلاعم رامثتساب

(٤٦ ص، ١ ج، لصلأا يقاق تشالال مجعمل

ه ب ه ک ت س ا ت ایضای ر باذج ی اههخاش زا یکی ی بی ک رت زی لان آ ای باختنا ت ایضای ر ، ت ای بی ک رت [8]

زا . د ز ا د ر پ یم ی ه ا ن ت م ی اهه ع و م ج ی و ر ی ر ا ت خ ا س ل ئ ا س م ز ی ن و ا ه ی ز ا ب ، ا ه ف ا ر گ ، ش ر ا م ش ل ئ ا س م ی س ر ر ب ا ه م ت ی ر و گ ل ا و ر ت و ی پ م ا ک ی س ی و ن ه م ا ن ر ب ر د ن آ ه د ا ف ت س ا ه ب ن ا و ت یم ه خ ا ش ن ی ا م ه م ی ا ه د ر ب ر ا ک ه ل م ج ه ک ت س ا ن ی ا د ن ک یم ز ی ا م ت م یضای ر ی اههخاش ر گ ید ز ا ا ر ت ای بی ک رت ه ک ی ل ئ ا س م ز ا یکی . د ر ک ه ر ا ش ا ز ی ن ی ی ا م ن ه ا ر ه ر و د یضای ر ت ا م و ل ع م ن ت ش ا د و د ر ا د ن ت ایضای ر ز ا ی ص ا خ ت ا ع ا ل ط ا ه ب ز ا ی ن ن آ ن ت خ و م آ ه ن و گ ا م ع م ل ئ ا س م ه ب ع ق ا و ر د ت ای بی ک رت ی اهه ش ی ر ه ک ا ر ج د س ر یم ر ط ن ه ب ی ف ا ک ن آ ک ر د ی ا ر ب ی س ر ر ب ح یر ف ت ی ا ر ب ه ت ش د گ ر د ه ک ت ای بی ک رت ل ئ ا س م ز ا ی ر ا ی س ب . د س ر یم ا ه ی ز ا ب و یضای ر ز ا یکی ه ب ت ای بی ک رت ر ی خ ا ن ر ق ر د . د ن ر ا د ی د ر ب ر ا ک و ض ح م ت ایضای ر ر د ی د ا ی ز ت یم ه ا ه ز و ر م ا د ن ا ه د ش ز ا یکی ه ک د ن ک یم ا د ی پ ش ر ت س گ ه ر ا و م ه ن آ ی ا ه ز ر م و ه د ش ل ی د ب ت ت ایضای ر ی اههخاش ن ی ر ت م ه م ا ه ر ت و ی پ م ا ک ی ا ل ا ب ت ع ر س ت ل ع ه ب : ت س ا ر ت و ی پ م ا ک ع ا ر ت خ ا ، ع یر س ش ر ت س گ ن ی ا ل ل ع ن ی ر ت م ه م و ر ت و ی پ م ا ک ل ب ا ق ت ه ت ب ل ا . د ن د ش ی س ر ر ب ، د ن د و ب ن ی س ر ر ب ل ب ا ق ا ل ب ق ه ک ی ل ئ ا س م ز ا ی ر ا ی س ب ل م ع ی ا ر ب و د ن ن ک ل م ع ل ق ت س م د ن ت س ن ا و ت یم ن ا ه ر ت و ی پ م ا ک و ت س ا ه د و ب ن ه ف ر ط ک ی ت ای بی ک رت ه ب و د ن ا ی ت ای بی ک رت ی ا ه م ت ی ر و گ ل ا ب ل ا غ ی ر ت و ی پ م ا ک ی ا ه م ا ن ر ب س ا س ا . د ن ت ش ا د ه م ا ن ر ب ه ب ز ا ب ن ث ع ا ب و د ش م و ل ع م ر ب ا ر ب ن ی د ن چ ر ت و ی پ م ا ک ع ا ر ت خ ا ز ا س پ ت ای بی ک رت د ر ب ر ا ک و ت یم ه ا ل ی ل د ن یم ه ت ای بی ک رت ث ح ا ب م . د ن د ر و آ و ر ه ن یم ز ن ی ا ر د ه د ر ت س گ ت ا ق ی ق ح ت ه ب ی ر ا ی س ب ن ا ن ا د یضای ر ا ت د ش ه ب ن ا و ت یم ا ه ش و ر ن ی ا ه ل م ج ز ا ه ک ت س ا ش ر ا م ش ی ا ه ش و ر ه ی ا پ ر ب ن آ س ا س ا ی ل و د ن ا ه د ر ت س گ ر ا ی س ب ن ا و ن ع ه ب ت س ا ن ک م م ، ش ر ا م ش ای ن د ر م ش ک ی ا ک ی . د ر ک ه ر ا ش ا ت ش گ ی ا ج ، ب ر ض ل ص ا ، ع م ج ل ص ا ر ط ن ه ب ی ل و ؛ د ر ی گ یم ا ر ف ب ا س ح م ل ع ه ع ل ا ط م ز ا غ ا ر د و ج ش ن ا د ر ه ه ک د و ش ی ق ل ت ر ا ک ش آ ی د ن ی آ ر ف ، ه س د ن ه ، ر ب ج ن و چ ، ت ایضای ر « ر ت ر ا و ش د » ی اهه ن یم ز ه ب و ج ش ن ا د ه ک ج یر د ت ه ب ، ن آ ز ا S پ ه ک د س ر یم ر ت ش ی ب ش ر ت س گ ه ب یر ت م ک ر ا ی س ب ه ج و ت د س ر یم ل ا ر گ ت ن ا و ل ی س ن ا ر ف ید ب ا س ح و ، ت ا ث ل ث م ر د ز ی ن ی ی ا ه د ر ب ر ا ک . ت س ی ن ب ا س ح ه ب د و ح م ن د ر م ش ک ی ا ک ی . د و ش یم ل و ذ ب م ش ر ا م ش م و ه ف م (ر د) ا ه م ت ی ر و گ ل ا ل ی ل ح ت ر د و (ت ایضای ر ر د) ر ا م آ و ، ت ا ل ا م ت ح ا ب ا س ح ، ی ر ا ز گ د ک ه ی ر ط ن ن و چ ی ی اهه ن یم ز ر ا د ر ا د (ر ت و ی پ م ا ک م ل ع

د ع ا و ق

م ی ن ک یم ز ا غ ا ش ر ا م ش ی س ا س ا ل ص ا و د ا ب ، ی ت ای بی ک رت و ه ت س س گ ت ایضای ر ر د ا ر د و خ ه ع ل ا ط م ر ط ن ه ب ه د ا س ا ت ب س ن ا ه ن آ ه ی ل و ا ی ا ه د ر ب ر ا ک و ا هه د ع ا ق ن ی ا ن ا ی ب ، ب ر ض ل ص ا ح و ع م ج ل ص ا ح ی اهه د ع ا ق ه ک م ی ن ک ت م س ق ی ی اهه ش خ ب ه ب ا ر ه ل ئ س م م ی ر د ا ق ا ب ل ا غ ، ر ت ه د ی چ ی پ ل ئ ا س م ل ی ل ح ت م ا گ ن ه . د س ر یم و ل ئ ا س م ه ن و گ ن ی ا ی « ه ی ز ج ت » ت ر د ق د ا ج ی ا م ف د ه . ت س ا ل ح ل ب ا ق ی س ا S ا ل و ص ا ن ی ا یر ی گ ر ا ک ه ب ا ب ه ی ز ج ت ، ر م ا ن ی ا م ا ج ن ا ی ا ر ب ب س ا ن م ه ا ر ک ی . ت س ا ی ی ا ه ن خ س ا پ ن د ی س ر ی ا ر ب ی ئ ز ج ی ا ه ل ح ه ا ر ب ی ک رت د ی ا ب ت د م م ا م ت ه ک ن ی ا ن م ض . ت س ا ن د ر م ش ه ب ط و ب ر م ن و گ ا ن و گ ل ئ ا س م ز ا ی د ا ی ز د ا د ع ت ل ح و ل ی ل ح ت و ل ا ب ن د ا ج ن ی ا ر د ا م ه ک ت س ا ی ت ف ا ی ه ر ن ا م ه ن ی ا . ت ش ا د ر ط ن ر د د ن و ر یم ر ا ک ه ب ا ه ل ح ه ا ر ر د ه ک ا ر ی ل و ص ا د ر ک م ی ه ا و خ .

ل و ا ل ص ا

m ه ب ن ا و ت ب ا ر ی ر ا ک ر گ ا : ع م ج ل ص ا ح ه د ع ا ق : د ر ک ن ا ی ب ر ی ز ت ر و ص ه ب ن ا و ت یم ا ر ش ر a م ش ت س خ ن ل ص a و د ه ا گ ن آ ، د ا د م ا ج ن a ن ا م ز م ه ن ا و ت ن ا ر ر a ک و د ن ی a ر گ a و ، د a د م a ج n ا ق یر ط n ه ب ن ا و ت ب a ر ی ر گ ید ر a ک و ق یر ط . د a د م a ج n ا ق یر ط $m+n$ ه ب ن ا و ت یم a ر R a ک .

m ه ب د ن ا و ت یم ، ت س خ ن ع و ن ز a ی R a ک a ل ث م ، ص ا خ ی د ا د ی و ر م ی ی و گ یم ی ت ق و ه ک د ی ش a ب ه ت ش a د ه ج و ت . د و ش ن ا ی ب ن آ ف a ل خ ه ک ن آ ر گ م ، د ن ز ی ا م ت م ق یر ط m ن ی a ه ک ت S a ن ی a ر ب ض ر ف ، د ه د خ ر ق یر ط .

ه ر a ب ر د ی س ر د ب a ت ک ۵۰ و ی س ا ن ش ه ع م a ج ۴۰ ه ر a ب ر د ی س ر د ب a ت ک ۴۰ ی ا ه د ک ش ن a د ه ن a خ ب a ت ک ۱ ل a ث م ه ب ، د ن ک یم ل ی ص ح ت ه د ک ش ن a د ن ی a ر د ه ک ی ی و ج ش ن a د ، ع م ج ل ص ا ح ه د ع ا ق R a ن a ب . د ر a د ی س a ن ش ن a س n a ب a خ ت n ا ی س ر د ب a ت ک $40 + 50 = 90$ ن ی ب د n ا و ت یم ، ع و ض و م ن آ ای ن ی a ه ر a ب ر د ر ت ش ی ب یر ی گ ا ر ف ر و ط ن م

چیه هکن آرب طورشم داد میمعت راک ود زا رتشیب هب ناوتیم ار الاب هدعاق ۲ لاثم .دروآ لمع هب زا کی ره رد هک رتویپماک ملع سردم کی ،لاثم ناوئع هب .داد ماجنا نامزمه ناوتن ار اهراک زا یتفج ۲۰ نیا زا کی ره دن اوتیم ،دراد یتامدقم باتک چنپ الثم لاکسپ و ،نرترف ،کیسیب ،لپا اهه نیمز .دنک هیصوت یسیونهمانرب و نیتسخن یریگارف هب دنمهقالع یوجشناد هب ار باتک

مود لصا

یمیمصت ذاختا روطنم هب یاهناخراک ریدم .تسا شرامش مود لصا یفرعم یارب یلخدم ریز لاثم وضع چنپ زا بکرم A هورگ .دروآ درگ هورگ ود رد ار دوخ نادنمراک زا رفن ۱۲ ،هناخراک هعسوت هرابرد ،رگید هورگ .دروآ لمع هب یتاقیقحت هعسوت نینچ یلامتحا دعاسم جیاتن هرابرد تسانپ و تسا لمع هب ییاهیسررب یلامتحا دعاسمان جیاتن هرابرد تسا دنمراک تفه زا بکرم هک B هورگ ینعی هرابرد اضعا نیا زا یکی اب طقف دهوخب هدربمان ریدم ،میمصت ذاختا زا لبق ،رگا .دروآ دهوخب هب ،یلو ؛دنک راضحا ار دنمراک ۱۲ دن اوتیم ،عمج لصاح نوناق ربانپ هاگنآ ،دنک تبحص میمصت A هورگ زا یوضع اب هب نشود زور هک دریگیم میسقت هدربمان ریدم هنافرط یب تواضق روطنم اب .ددرگ لئان یمیمصت ذاختا هب ات دنک تبحص B هورگ زا یوضع اب هب نشو هس زور سپس هب قلعتم دنمراک ود قیروط $5 * 7 = 35$ هب دن اوتیم وا هک مینکیم هطحالم ،ریز لصا یریگراکهب .دنک تبحص اهناآ اب و دنیزگرب ار هئاگود یاههورگ

ببرض لصاح هدعاق

زا کی ره یارب و نکمم هجیتن m لوا هلحرم رد رگا و دوش میسقت مود و لوا هلحرم ود هب یلمع رگا اب دن اوتیم هدربمان لمع لک هاگنآ ،دشاب هتشاد دوجو مود هلحرم رد نکمم هجیتن n ،جیاتن نیا .دوش ماجنا قیروط mn هب ،هدش دای بیترت

(ایدپ یکیو تیاس).دنمانیم زین باختنا لصا ار هدعاق نیا یهاگ

بلقت عم ،امهقاق تشا و ،امهفیراصت لاوحأ رکذ نم افرط ،امه نیب قرف یلع لوقل امام مّدقنل و [9] ابیرغ اقیروط هدج تف هارتس و .هقوق ام یلی هولعی و ،قاق تشالاردق زواج تیعضوم اذه نإف ؛امهفورح ،ابیجع عفیرشال عغللله هذو نم اکلسم و

،ضعب یلع اهفورح ضعب مّدقت نم ،تفرّصت فیک و ،تدجو نیأ «ل و ق» ینعم نإ :لوقأف مل ،اهلک ةلمعتسم تسلا اه بیکارت تاهج و .ةکرحلا و فوفخلل وه امنإ ،هنع هّخأت و «ق و ل» ،«و ق ل» ،«ل ق و» ،«و ل ق» ،«ل و ق» :یه و .اهنم عیش لمهی

وه و .هبنالذمی و ناقلقی و ،هلنأفخی ناسللل و مفلل نأ کلد و .لوقلله وه و «ل و ق» لّوأل لصأل نکی مل ،لوقللی ف اذخأ ناک امل ءادتبالا نأ یرت ال أ ؛نوکسلالیلی ؤیعاد وه یدلا ،توکسلال دضب هیلع فوقومل فرحل نکی مل ،توکسلالی ف اذخأ ءاهتناللا ناک امل و ،اکرحتم الی هب ؤودبمل فرحل انکاس الی

جّاعللا لاق ؛هعارسإ و هتّفخل کلد و ؛شحو لا رامح :لوقلله هنم «و ل ق» یناثلا لصأل

*اجلغم اولق بیقرقتل اخضاوت *

ناک و ،ّفخ و ّفج یلق اذی عیشللا نأل کلد و «نأولقم امهف ،قیوّسلل و رسلال تولق» مهلوق هنم و «لجر ای تیلولقا» مهلوق هنم و ،فطلأل و ؤکرحلالیلی عرسأ

:لبحلالی ف لّقوت :اولاق و ،هتکرحل کلد و ،لعولل لقولله هنم «ل ق و» ثلثاللا

:لبقم نبا لاق .لامتعالا و ةكرحلا عم الإ نوكي ال كلذ و ،هيف دّعص اذإ

الاق و ةلومزا ،ارقلا محأ ادوع	افذقلا عبتي هيبأ ثارت ىتأي
-------------------------------	----------------------------

:لاق .عرسأ اذإ :قلي قلو :اولاق «ق ل و» عبارلا

قلت ماشلا نم سنع هب تءاج *

دقف اذه ىلع و .نوعرست و نوّفخت ىأ [15 :رونلا]مكّتنسّلأب ؤنوّقلّت ذئرق و .عرست وّفخت ىأ ن و ،ظفللا اذه نم العوف قلوألا نوكي نأ نكمي

ىف ديلا تلمعأ و مدخ ام ىأ «ىل قّول ام الإ ماعطلا نم لكآ ال» ثيدحلا ىف ءاج «ق و ل» (سماخلا) عارسإ و اهتّفخل كلذ و ،ةدبزلل ةقوّللا هنم و .هتاهجّماضتت و نئمطي ىتح ،هقيبلت و ،هكّيرحت تناك امل -ةقوّلألا نأ موق مهوت و .امهوحن و لصملا لقث و ،نبحلا ةكسم اهل تسيل اهنأ و ،اهتكرح طفللا اذه نم تناك ول هنأل ؛لطاب كلذ و ،اهظفل نم -امهفورح تبراقت و ،ىنعمللا ىف ةقوّللا ىه ىلع بجي ناكف ،هلاثم لاثملا و ،لعفلا ةدايز نم اهلوأ ىف ةدايزلا تناك ذإ ؛اهني عحيحصت بجول و مسالا نيب كلذب قرفيل ،ةحصلاب بيئأ و نيغأ و قوسأ و بوثأ ىف اولاق امك ةقوّلألا نوكت نأ اذه قيربل كلذ و ،برطضا و قرب و عمل اذإ قربلا قلأت نم ةلوعف ةقوّلألا امنإ و .حضاو اذه و ،لعفلا .اهبارطضا و ةدبزل

:لاق ؛اهناريط ةعرس و اهتّفخل كلذ اهل ليق ،باقعلل ةوّقّللا هنم «و ق ل» (سداسلا)

لالمش تاطأط نابقلعلا نم فوفد	ةوقل نيحانجللا ءاختفب ىنأك
------------------------------	----------------------------

و ،هنم شيط و ،هيف ؤّفخ هنأكف ،هلکش برطضا هجولا نأ امهؤاقتلا و .هجولا ىف ةوقّللا هنم و .ميقتسمال روفو و ،ححيحصلا ةكسم هل تسيل

:هلوق هنم و

اسيبق تقال ةوقل تناك و *

وبن هنع بنت مل و ،هتلبقف لحفلا ءام ىلإ تعرسأ اهنأ كلذ و ،حاقّللل ةعيرسللا ةقانلا :ةوقّللا و رقال

نأ اذه عم بجي ال و ،كلسملا رعو اهل دّروتلا و ،بهاذملا ةنرح اهيف نحن ىتلا قئارطلا هذف مال نوكت بّلغ هارت ال ؛اهب ذخأي و اهاري ةّللا همحر ىلع وبأ ناك دقف ؛دعبتست ال و ،ركنتست -«هيفثي و هوفثي ءاج» اولاق دق اوناك نإ و -،ءاي اهنوك ىلع ،اواو -ةلوعفأ اهل عجنميف -ةّيفثأ وه و ،اذه نم ذاشلا فرحلاب لفحي مل و ،واولا نم الإ نوكي ال هفثيف :لاق «هفثي ءاج» مهلوقب ،اواو اهمال نوكت ةيفثأ ىف هذنع ىوق اواو فثو ءاف دجو أملف .هتّلقل ؛سعي لثم «سئي» مهلوق (٥٨-٦٦ ص ؛ 1ج ؛ (ينج نبا) صئاصخلا) .امهنيب دعب ىلع ،ءافلا عوضوم مالل سنّأتف

بيكرتلا نأ ىنعي ال ايوغل ىنعم ىئابفلأ فرح لكّل اندح نأب فورحلا ىناعم نم هانركذ ام [10] ىناعم عومجم وه بيكرتلا ىنعم نوكي ثيحب هفورح نم فرح لكّل لماكللا يوغلللا ىنعمللا لمجم نيب فرحلا عقوم بيترت نأ تنيب ةيقيبطتلا ةساردلا نأ كلذ ؛اذهب لوقن ال نحنف ،الك .هفورح ،وه امك فرحلا ىنعم ىقبي دقف :بيكرتلا ىف لصحمل هانعم ىف ىوق ريثأت هل بيكرتلا فورح وأ هقبسي يذلا فرحلا ىنعم ريثأتب فرحلا ىنعم فعضي دقو ،هرواجم امب ىوقتو دكأت ىف دقو .بيكرتلا ىف هيلي

بارشل ٺونوڪملا داوملا طلخ بيٽرتب هذه بيٽرتلا رٿا ٺلأسم هبشأ ينإف رمأل اذهل ابيرقتو الوأ نوميلل ريضع انعضو اذإف :نوميل ريضعو ركسو ءام يه داوملاف ؛لحملل نوميلل ريضع نم هلك بوذي نل هنإف طيلخلل كلذ ىلع هانعضوو ركسلاب انئج اذإ مٲ ،هب طلختي هنإف ءامل ىلع ليلق طيلخلل معط نوڪيس اذبو ،ليلقلا الإ هنم بوذي ال امبر لب ،نوميلل ءامل طيلخ ي ريضع نإف نوملل ريضع انعضو مٲ ،باذىتح هانبلقو الوأ ءاملاب ركسلال انطلخ اذإ امأ .ٺوالحلل نأ يأ .روكذمل بورشملا ٺوالح ٺجرد عفترت اذبو ،امات اطالختا ىلحمل ءاملاب طلختي نوميلل رخآل لببق طلخي اهيأ- داوملا طلخ بيٽرت ببسب تريغت نوميلل او ركسلاب ءامل طلخ ٺيلصح ريغتب هانعم ريغتب هنأ ي- الٲم فرحأ ٺالث ٺدام نم يوغل بيكرت نوكت ي رمأل كلذكف .بيكرتلل ٺغايص ي نيعملل فرحلل ٺيقبسأ

ينج نبا ٺيرطن انتشقانم دنع هانعم ي بيكرتلل فورح بيٽرت رٿا ٺلأسمل انضرعت انك دقو -هلوانل هلل رفغ- معزٲيح (هذه انتلأسم عم اههوجو مهأ ي قباطت يهو) ربكلأل قاقئتلال ي ي دجوي اعيمج اهنيب اكرتشم ىنعم اهلك ي طعت ،ٺتس يهو ،(الٲم) ٺيٲالثلا ٺداملا بيللاقت نأ (قول / وقل / قلو / لقو / ولق / لوق) اهبيكرت نأ معزف ،(لوق) ٺدامب كلذل لٲمو ،اهنم بيكرت لك لٲم امك ،ٺدح ىلع اهنم لك ي ققحتم ىنعملل اذه نأو ،" ٺكرحللو فوفخلل" ىنعم ىلع لدت اهلك .ٺدشللو ٺوقلا ىلع لدت اهلك (بجر / جبر / برج / رج / جرب / رجب) اهبيكرت نأ امعار (رج ب) ٺدامب .(م ل ك) ٺدام لاثم ي لعل كلذكو

يناعم انحرش نأ اهل ٺيقيبطتلل انتشقانم نم ناكو .اهانضقن ىتح ٺيرطنللا هذه انشقان دقو داوملا نم ٺدام ي نم نيبيكرت يآ يينعم قباطت مدع انيبو رشح ٺينامٲلل بيللاقتل كلٲ بيكرتلل يناعم براقٲ نأو ،بسحف نيبيكرت اينعم براقٲي نأ كانه ام ىصقأ نأو ،ٲالثلا .(هلل همحر ينج نبا نهذ ىلع ٺركفلل نايعط اهيلإ عفد ،ٺبالخو فلكتو ىوعد درجم وه ٺتسلال (١٢-١٣ ص ، لصؤملل ي قاقئتلال مجعملل باتك

اقىبطت وَاىرطن ؛قاقئتلال ملع [11]

١٤ ،سمش [12]

١٨٥ ،نارمع لآ [13]

تسلا ىنج نبا مالك دررد فلوم ياه لاثم زا دروم نيمنه،لاثم نيا [14]

ءيشلا زل" :هلباقمو .ٲابٲ وأ كاستما مدعو قالزنا اذهف" قلز :ٺرصلل نع لجرلا لز" :زل-لر - ٩ (١٢ ص ، لصؤملل ي قاقئتلال مجعملل باتك) .قوصلو كاستما اذهف" هوصلأ / هياي همزلأ :ءيشلاب

١١ ،ٲافاص [15]

نم اذخأ كلذو .دقعت وأ عمجت مدعو شفتو راشٲنلا يآ قرفتو بيٲست نع ربعت :نيشللو [16] -ءاشيشلا نمو ،(راشٲناو قرفت فيفخلل لاقٲنالل) ٺعيرس ٺفي فخ يآ :ءاشوش ٺقان" :مهلوق ٺشاشه) " ... دٲشي مل ىونأ اذلو ،ىون دقعي ال يذلا رمتلا / هاون دٲشي ال يذلا رمتلا وهو ،رسكلاب اذهو -بوذت) " بلحتت تذخأ :ٺمحشلل تشأو ،شهلا سببايلا زبخلل :حتفللاب- شأل" نمو ؛(بيٲستو دعب - ارشٲنم ايشفتم ءاولل جورخب اهنوكتب روعشلل عم يقتللي نيشلل ىنعملل اذهو .(بيٲست دقو .كنحلل نم هيذاحي ام ىلإ فرط برق ناسللل مدقم طسو عافترا ببسب هضرٲعي يذلا قيضملا باتك).اهانعم لٲميو ،اهافاصو ىوقأ وهو ،يشفللاب اهوفصو

(٣١-٣٠ ص، لصؤملا يقاق تشالا مجمعلا

دسیون یم ءاث دروم رد لبج نسح رتكد [17]

ريزغ :ثيثأ رعش" :مهلوق نم ادخأ ،يشفتلاك ام راشتناو ةفاثكب قاقذ ذافن نع ربعت :ءاثلاو رعشلا ةقد طحلي) " ةثيثأ ةثك :ةثأ ةيحو .فتلاو رثك :تبنلا ثأ دقو .تابنلا كلكذكو ،ليوط اياثلا فارطأ نيب ناسللل فرط دمب ايتوص ءاثلا نوكتب روعشلا عم يقتلي اذهو .(تبنلاو اهب حمسي يتلا مفلل ذفانم نم ةرشتنم ةقيقد ةيئاوه اطويخ سفنلا جورخو ،يلفسلاو ايلعلا (٢٧ ص، لصؤملا يقاق تشالا مجمعلا باتك .هفرط لوحو هيبناج نم كاذ ناسللل عضو

غثل :لجرلا هه" :مهلوق نم ادخأ كلكذو" ةوقب هي ف ام غارف وأ فوجل غارف نع ربعت ءاهلاو [18] هنأك هفوج غارف يحيوي ملكتملا نم هرودص عقوتي امل عاطقنا سابتحالا اذه) " هناسل سبتحاو اهيف عضاوم الو ،اهب قلعتم ال يتلا رئبلا :حتفلاب -ءاهو هلا" نمو ،مالك (هفوج ي) هदन سيل ينعمل اذهو .(لماك غارف اذهف ،هل عاق ال بج اهنأك) (لخادلا نم اهبناوج =) ،اهيلاج دعبل اهلزان لجرلا ذإ ؛قئاع ال بج جراخلا لىل ةريبك ةعفد نيئتئرلا ءاهو جارخإب ءاهلا توص نوكتب روعشلا عم يقتلي .ةوقب فوجل نم ءاهلا غارفإب سحنو اعستم ءاهلا ىرحم نوكي

(٣٨-٣٧ ص، لصؤملا يقاق تشالا مجمعلا باتك)

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا ىكى لاكشا [19]

(٣٩-٣٨ ص ، لصؤملا يقاق تشالا مجمعلا باتك [20]

باتک یایازم (د)

رد باتک نیا، تسرا بوخ باتک نیا یلیخ یلیخ لاج یأ یلع. بللاج یلیخ تسرا یباتک نیا هصالخ هکلب؛ دوش یم تغل یاضف یخیرات یاه باتک زا یکی هندی آرد منامگ هب. دوش یم راگدنم خیرات دینی بب و دینکب راک و دیورب هللا ءاش نا ادعب لاج. تسرا یفطع ی هطقن ینعی. تغل نورب ی تح! ادص و رس یب مه یلیخ، رفرن کی، تسرا هدرک راک هچ باتک نیا هک

عیسو ینادیم راک

[1] تسرا هدرک ینادیم راک یلیخ ناشیا

نآرق؛ مکحم یتدیقع هئاوتشپ

دیوگ یم. تسرا نآرق تاغل تسرا مکاح نآ هب هک مه یتدیقع ی هبنج نآ و دراد ناشیا هک یا هئاوتشپ نیا زا. اذک و اذک و فرع دیوگب دیناوت یم رگید [ار] نیا، تسرا دیم مالک نآرق تاغل هک نیا هئاوتشپ. تسرا هدرک ولج ار شراک و دراد یتدیقع ی هئاوتشپ مکحم یلیخ ناشیا، هیحان

باتک همدم

همدم. دینادب ردق منکیم ضرع ار اه نیا، هدرن ای هدرم ام. دینک یگب لظ ثحب دیا ار شا همدم هس و د ار شا همدم. درب یم راک هدرک کی، نیا اب سنا و شا همدم دوخ مهف. تسرا هحفص لهج باتک دیرب یم هرهه نآ زا هک دراد یدیاوف رمع کی تقو نآ. دینک ثحب و دیرگرب و دیورب راب

نایبل یعیسلای عسوملا قیبطتلا نإف، داجلا یعیسلای اهیا کیدی نیب یذلا لمعلای اذه ام [1] هیه، یمجمعملا لصفلا یرکف -ضرف لب- زربأ یذلا وه، اقاووم انایب میرکلا نآرقلا طافلا یناعم طسق نم مطعأ یناعملا نع ربیبعتلا یف حاحصلال فورحلا طسق نأ هب حضتا ثیح، اهملاعم ددحو کترتشم ینعم زورب هعم بعصی یرکف فورح دحأ هرطش یمجمعم لصف انب نأ، یرمهلل یرکف فورح غونلا اذه انب تبجفت، درطم

بیکرت ۲۳۰۰ یلاوجل یروحملا ینعملا نایب) قیبطتلا عس (أ) لمعلای اذه یفوتسرا دقو لک ءاوضنا هجو نایب عم (ب) .. ایجمعم لصف ۳۷۰ وحن بیکرتل کترتشملا ینعملا ددحت ققحت هجو کلدکو، هبیکرتل یروحملا ینعملا تحت (ه) وغلل مجاعملا وأ نآرقلا هدرأ) لامعتسای یقیئاقتنال ءافتنا (ج). فلکتلا نع دعبلا عم - هبیکرتل نم لک ینعم یف یمجمعملا لصفلا ینعم ینعم نایب یف دارطاللا عم (د). میرکلا نآرقلا یف یرمهلل یرکف فورح دحأ هرطش یمجمعم لصف انب نأ، یرمهلل یرکف فورح غونلا اذه انب تبجفت، درطم

،**ةينآرقلا تادرفملا يناعم ةجلاعم ةعس** رامثتساب ايقىببطت ةركفل زربأ نأ تيأري نإ م ث لافغإ نم ىلوا كلذ نأو ،ةيمجم لوصف ةروس يف تادرفملا كلت بيكارت ةجلاعم ضرعب كلذو ام كاردتسا نأ كلذ ىلع عجشو .قىببطتلا راركت عم ةجلاعم لاب اهلزع نم برقاو ،اهعيسىضتو ةركفللا بيترتللا بسح مجمملا يف بيكارتلا بيترت دارطا يف انرصع يف يراجلل ةفلخم دعي بيكارتلا درسبو ،مجمملا اذه يف بيكارتلا بيترت ةقيرط باعيتساب :حاتم = يئابفلألا (٢٣-٢٢ ص ١، ج ، **لصؤملا يقاقئتشالا مجمملا** باتك). (سرهللا)

یاهراکهار و باتک صقاون (-ه) حالصا

زاب تسا نکمم هک هتفرگ شپ ار یلاور کی ناشیا. تسا ثحب تامدقم مه زاب باتک نیا هتبلال.
دندرب اچرد.

باتک لی مکت ترورض.۱

یارب یلمکم و دوشب هفاضا اهنیا هب، تسه مه اهنآ هک، یرگید دعاوق و دینک شلی مکت ادعب رگا
نیرتهب زا، تسای بوخ یلیخ، باتک نیالاعف، دوشیم یلاع یلیخ رگید، دوشب هتشون باتک نیا
دیآیم نم رصاق نهذ هب هک یا هزادنا ات، دوشیم راگدنم خیرات رد هک تسای یاه باتک

اه نیا ینعی هک؛ مراد تشاددای شیارب البق هتفگ یم ناشیا هک یلک طبابوض نآ ثلث دیش نم
اب مظنم یلیخ مدرک هدایپ و هدناسر رس ناشیا بخ و. تفر ولج دوشیم هک تسای تالم تحم
ساسحای یاهدوبمک، داتفا ثحب هب ادعب شیاهاج یضعب رگا هک تسای نکمم، یباسح تافاضا
دیایب شراک هب مدرک ضرع نم هک ی تالم تحم ات دنچ نآ هک دوشب

تالمکم زا؛ توص تاییصوصخ یسررب

دراد تلاد دوشیم چراخ هک مه ی توص سؤفن تاییصوصخ، [1] تسای هتفرگ ار قطن زاهج ناشیالالم
ادعب تساه نیا تالی مکت اه نآ

و دیروایب راشف ولگ هب، دیوگب مکحم، دیوگب توص تدش اب ار یفرح کی امش هکنیا
دراد قرف فرح تیفری اب، دیروایب راشف نآ نتفگ رد، دیوگب

داجیا ار توص نآ هک توص نآ دلوم رد- شجرخم رد شدوخ هک ی توص اما، تسای زیچ کی توص تدش
هک ام توص هاگتسد، دنیوگی [2] توص تنمرف نآ هب. دنکیم قرف، درادن ای دراد تدش- دنکیم
، دیآیم ی توص یاهرات زا هک ار ی توص، توص جرخم، توص دیدشت ساسارب، هداد رارق ار نآ دنوادخ
هتفای دیدشت هک یچاوما هب تروص نیا هب ار نآ. دنتفگیم [3] سنانوزر نآ هب. دنکیم یراکتسد
اب امش توص جرخم، دیوگی توص جرخم نآ هب اذل، دیآیم نوریب امش ناهد زا و دنکیم لیدبت
دهدیم تروص ار راک نیا، ناهد یاج دنچ یگنهامه

شاوی هچ و دینک تبحص مکحم هچ امش. [4] تسه مه یرادومن. تسای راک زای شخب تنمرف دینیب
یراک؛ دیتفگ هچ هک دهیم ناشن [5] راگناوآ هاگتسد رد دیوگی «ءار» ی تقو اما. دینک تبحص

ار «ءاب» ینعی .دیتفگ ار «ءاب» امش هک دیوگیم نآ هکلب .هن ای دیتفگ مکحم ار «ءاب» هک درادن دهديم صیخشت «ءاب» ناونعهب

ثحب نیا هب عچار ددعتم تاسلج رد تغل هثحابم رد ام .[6]تسا شیپ لاس داتفه یارب تنمرف

یاهدیا فرپ یاهزیچ ،دیریگب ار نآ هلابند رگا هک تسا ییاهثحب نیرتهب زا یکی .[7]میدرک ،دنک دیلوت توص رازفامرن و رتویپماک اب تسناوت رشب هک مه نآلا ینعی .دیآمی ناتریگ ،دنتسناوتیمن ،دوب هدشن فشک توص تنمرف رگا .دندرک فشک هک تسا توص تنمرف رطاخهب دننک دیلوت توص

فلتخم دعاوق هب هجوت ترورض ۲۰ قاقاتشا

ماظن کی رد ار هدام کی لامعتسا دراوم فّلکت نودب دیهاوخیم یتقو هک تسا یایناعم خنس کی رد نم تفگ .تفگ ار نیمه مه سراف نبا دوخ .تسا ناتتخس هک دینیبیم ،دیهد ناماس دجاو ییانعم میوگیم ،تسا دجاو انعم هک دش حضاو نم یارب رگا .مه دیمن چرخ هب فّلکت سییاقم باتک نتشون «لوصا ءعبرا» دیاش ،«لوصا ءثالث هل» ،«نالصا هل» میوگیم منک عمج مناوتیمن هک مدید رگا اما [8]دنوریم ولج اچنیا ات ناشیا .تسه نم هطفاچ رد مه

هدعاق ود عجم ،یوغل هدام کی یهاگ ینعی .دنتسین عمجلا ءعانام هک تسه یدعاوق ،ریبک قاقاتشا رد دینکیم لامعا هک ار یرگید هدعاق و تسا انعم کی شایجورخ دینکیم لامعا هک ار هدعاق کی ،تسا دیوگیم هکنیا لاح و دینیبیم تغل سوماق رد ار انعم ود ره امش .تسا رگید یانعم کی شایجورخ مادک ره نوچ ؟اچ .دوشیم عمج مه اب رمالا سفن رد یلو .دوشیم عمج هک تسا مولعم .دوشیم عمج .تسا هغلل هق هدعاق ود یجورخ

؟مینک لامعا ار هدعاق مادک میهاوخیم «خسن» یور ؟تسا انعم هچ هب خسن میوگیم ام دینیبب ار یلوا و دشاب تباث موس و مود فرح دیهاوخیم ؟دیهد رارق کرحتم ار موس و لوا فرح ود دهاوخیم نیا ؟دیهد رارق ریغتم ار طسو فرح و دیریگب تباث ار موس و لوا دیهاوخیم ای ؟دیهد رارق کرحتم یهاگ هک میراد یخسن کی ام اذل و .دراد اچ شدوخ یارب تغل رد دعاوق نیا .تسا هغلل هق هدعاق هس و دیرادیم هگن تباث ار «خ» و «نیس» ؟دینکیم راک هچ .دراد مه «خسم» ،«خسر» ،«خسن» مینیبیم ،«بسن» ،«مسن» ،«رسن» ،«خسن» دیوگیم یهاگ «خسن» رد اچنیمه .دیهدیم ریغت ار لوا فرح ار «خ» و «ن» ؛دیهدیم رارق کرحتم ار طسو فرح مه یهاگ .دیهدیم رارق کرحتم ار موس فرح ینعی «خرن» ،«خون» ،«خسن» ؛دیریگیم تباث

نیا زا یکی اب «خسن» یناعم زا یشخب .دشاب هدش لامعا «خسن» هدام یور دعاوق نیا هک درادن یعانام .یرگید اب رگید شخب و دشاب طبترم دعاوق

زارق تباث وحن هب دنناوتیم هک ییاج نآ رد فورح زا یضعب ینعی .تسا یبوخ یلیخ هتکن نیا لعفلا نیع رد رگا هک تسا یفورح زا «واو» دیامرفیم امش هک یزیچ نیمه .دندراد تیولوا دیریگب و «ءاب» اب دینیبیم دینکیم لامعا ار هدعاق نیا امش یتقو ینعی .دراد تیولوا دوش هداد رارق تباث یواو فوجا هک یتاملک ؛دیورب برع ناسل لک رد ؛دشاب «واو» لعفلا نیع رگا .دنکیم قرف «خ»

حضاو هک دنکیم ءافیا ار یشقن «واو» یواو یاه فوجا نیا رد دینیبیم؛ دینک یروآعج ار دنتسه هچ هللا نیب و ینیب، دینک صحفت اهنوج تسه زورما هک یتاناکما اب دنامیم طقف، تسا ار اهنیا یتحارهب میناوتب هک دشاب یرازفامرن کی هک دوب نم یوزرآ هک تشذگ نم رب ییاهلاس اما، دوب تخس! دینک ادیپ ار یواو یاهفوجا ات یدرگب ار دجنملا رخآ ات لوا زا دیاب ردقچ، مینک ادیپ مه شنالا نیمه مه دجنملا، دمآ رید مینکب ار راک نیا اهنآ اب میتسنناوتیم هک ییاهرازفامرن، درادن رازفامرن.

۳. ییارگ راصحنا زا زیهرپ

«[9] ییارگ راصحنا زا زیهرپ» ییارگ راصحنا زا زیهرپ

ییارگ یلیخ سراف نبا نامز را: دیوگ یم، دنک عورش دمآ هک یلوا ی هحفص رد همدقم رد ناشیا، هلب دیوگ یم دعب.... [10] تسا هدشن راک رگیچی: ام نامز ات دمآ، دشن

نرقلا نم لوألا فصنلاو رشح عساتلا نرقلا رخاوأ یفو
لصفلا ٲركف یل قرطت نیی دالیملا نی رشحلا
-ٲیوغللا لوصألا ٲیئانثلا ٲروس یه ثیح نم- یمجعمللا
ٲروصللا نع مهثوب یف ٲیبرعلا ییوغل رابك نم ٲقث
حدقت رومأ مهتاجللاعم تباش نكل، ٲغللا ٲأشنل یلوالألا
؛دنس الب، ٲیثك بلقللاو لادبالألا (أ): اهتیملع یف
یف -فرحأ ٲفاضلأ صارتفا (ب)، ٲركفلل دییأتلأ لجالأ نم
(ج)، اهقوف امو تاییثالثلل نیوكتل ٲدرطم ریثك عقاوم
لافغلأ (د)، قیبطتل یف دارطالا نع دعبلاو، ٲیئاقنالا
كلذبو... كلذ هیف اوعدا ام یف یناعمللا براقث هجو نایب
ٲركفل لیصأتلل یف ٲبقحلا هذ طسق ناك هلك
[11] ادودحم یمجعمللا لصفلا.

دیوگ یم ارات جنپ راهچ دعب

یجرايلاو ناډيزو یكنیمودلاو یلمركلاو قایدشلا ینعأ
[12] یلیالعللاو

یم نییوغل ات شش جنپ زا لاج یأ یلع، درک یم رکذار [13] «یگنیمود» ای «یلمرك»، حلص یحبص کی ناشییارک ناشیا هک دیوگ یم دعب – دیتفگ امش هک نیمه – ار راک دندرک عورش اه نیا هک دیوگ یم، دینک یم عافد نآ زا امش هک دیوگ یم یزیچ نامه اه نیا تالکشم زا یکی؛ تشاد لکشم رادقم

و تسرا نآ لذب نیا دنتفگ یم ،دنداتفا یم ریگ اچک ره ؛«**اریشک بلقلل و لادبالا ءاعدا**» :دیوگ
امو تايثالثلل نيوكتل ةدرطم ريثك عقاوم يف فرح ءفاضا ضارثفا .تسرا بلق نیا
 رد ار یزیچ چه امش .مامت :دیوگ یم ار اهنیا ی همه و هدمآ وا«**یناعملل براقث هجو نایب ، اوقوف**
 لثم .نیا زا دینک فاص ار ناتنهد .رانک دیراذگب ار .... و لادبا و بلق – یبرع نابز و نآرق نابز
 قیقحتلا [رد] یوفطصم یاقآ موحرم

مهم یلیخ نیا - تسا هدرک راک هچ دینی بپ لوا ناسنا ،دراد ناشی ار یکبس دیاب نیا لاج یأ یلیخ زا دعب لاج دعب ،دمآ تسد هب هک ناشی تینهذ .تسا هدرک راک هچ ناشی هک دمهفب لماک - تسا ناشی یلیخ لاج یأ یلیخ .دشاب نآ هب تسا نکمم هک یئالاکشا مینک غورش ناشی تینهذ مهف .تسا هدی شک تمحر

[14] [\[14\]](#)

دسرب رس هزادنا هچ هک نی ا ما ،تسا شدوخ صاخ یاضف کی نآ ،تسا هدرک اپ هب ناشیا هک ییاضف لوق هب ای و هفاضا دعاوق ندرک هفاضا و شللخ و عضاوم ،هدرک عورش یبوخ لاوریلیخ ..... و شیاهراک ...،تسره هک نابز رد ییاه ییارگ طارفا کی امیش

فورج یا نغم ی سررب رد [1]

هریت یقفا یاہراون تروصہب تشاگن فیط رد ہک تسرا یتوص **یژرنا** زکرم ت (formant) دنزاس [2]
ہب ہجوت اب رات فگ یارجم رد.دہدیم ناشن ار **اوه** نایرج رد رات فگ یارجم لکش ریثأت و دوشیم ہدی
دنوشیم دیدشت رات فگ لانگیس یاہسناکرف را یضعب ،ارجم لکش

دوشیم هت فگ (Formant) تنمر ف هدش دیشرت یاهسناکرف هب

دندش ابی م لانگیس یسناکرف فیط رادومن ممیز کام طاقن اهت نمرف

دنداردی‌های تیم‌ها ادص ی ب و رادادص ی‌ها و آص ی‌خشت و ی‌سررب رده‌ت‌ن‌م‌رف

ی‌ن‌ی‌ع‌م ه‌د‌و‌د‌ح‌م ز‌ی‌ن ف‌ل‌ت‌خ‌م د‌ا‌ر‌ف‌ا ی‌ا‌ر‌ب ی‌ت‌ح ه‌ک ت‌س ی‌ص‌خ‌ش‌م ت‌ن‌م‌ر‌ف ی‌ا‌ر‌اد ر‌ا‌د‌ا‌ص ف‌ر‌ح ر‌ه
(ا‌ی‌د‌پ ی‌ک‌ی‌و ت‌ی‌ا‌س)د‌ر‌اد

دسویں م (۵۱ وصالہ) : یبرع نابز ہ (تنمرف ہا برد دوخ باتک رد رمع راتخم دم حارت کد

دڊرت لا

عجمول ددرت لاثم لى بس ىل ع. هى نال فى هلماكل تارودل دد frequency ددرت لى بس ىل ع
الثم عرود لك نال (100cps) هى نال فى عرود ١٠٠ وه دد ىل نال (٣) لك شلى فى عنى بم ال بكم رمل
(٢٣ ص، وغل لى توصل عسارد). عى نال نم رمت سرت بلى أ نم

ةىتوصل لمزحلا

نوع هزیمت و timbre توصیل عون لکشت ی تال groups of frequencies تاددرتال تا عومجم و تاددرتال
formants ؤی توصی، امزح یمسرت ؤل تخمل عاونال تاذ یرخال تاوصال

نمّ لقالا یلع نیتنثا و fundarmental tone یساسا ؤمغن کلمت vowel sounds ؤلعال تاوصا لک و spectrogram یفیطلال مسررلا یف مزحلا رهظت و (band frequency کلدک ؤمزحلا یّمسرت) مزحلا (۳۴ ص، نامه) ؤی قفا ؤادوس طئارشک

یتوص هاگتسرد یتوص دیدشت زا هک تسایعیسو فیط رثکادح تنامرف، (ییواو و راتفگ ملع رد رد یلحم رثکادح ای هدرتسگ هلق کی ناونع هبّالومعم تنامرف، کی تسووکآ رد. دوشیم لصاح ناسنا هب تاوقا یهاگ تنمرف سناکرف، فیرعت نیاب، کی نومراه یاهدص یارب. دوشیم فیرعت فیط یم تیوقت سنانوزر کی طسوت رتشیب هک دوشیم هتفرگ رظن رد کی نومراه سناکرف ناونع ارا دص کی دیلوت یاه مسیناکم "اه تنامرف" ایآ هک تسایا رد فیرعت ود نیاب نیب توافت. دوش... دندنک یم صخشم اره دش دیلوت یادص دوخ ای دندنک یم صخشم

اههکاو رییغت ثعاب یتوص یارجم رثؤم لوط هک هدی نیاب یسانشاو، کی تسووکآ رظن هطقن زا هک دوبن صخشم، نیاربانب. تساروطنیمه زین اهنآ دیدشت سناکرف و. تشادیدج لکشم، دوشیم یاهلوط اب ناگدنیوگ هک ینامز، دشاب هتشاد یگتسب اهسناکرف هب دناوتیم اهرادادص هنوگچ دندنک دیلوت ییاهدص دناوتیم، ونارپوس و ساب یاهه دندناوخ لاثم ناونع هب، فلتم یتوص یارجم فیط تاغالطا یزاس یداع یارب یهار دیاب. دوشیم کرد ییواو هتسرد کی هب قلعتم ناونع هب هک و درک داهنشپ لکشم نیاربانب ار یلح هار 1894 لاس رد نامره. تشاددوج و توصم تیوه یانبریز یگتسب هک تسایهژیو کی تسووکآ هدیپ کی هکاو یو هتفگ هب. درک عادبا ار "formant" حالطصا تسایکم "formant" سناکرف. دراد «یگژیو» ای «تنامرف» ای یئزج یگژیو کی بوانتم دیلوت هب (ee ای iy)، "e لوط" یارب، لاثم ناونع هب. دشاب توافتم یمک توصم تیصخش رد رییغت نودب. دشاب توافتم صخش کی رد یتح زتره 440 ات 350 زا تسایکم سناکرف نیرتمک اب "تنامرف".

ای یقیسوم تالآ، راتفگ طسوت هک دنتسه یتوص لانگیس زیامت سناکرف یازجا اه تنامرف یم ار دراد زاین نآ هب راتفگ یاهدص نیب زیامت یارب ناسنا هک تاغالطا. دوشیم دیلوت زاوآ طسوت اه تنامرف نیاربانب. دناوشن سناکرف فیط رد اه هلق نییعت اب یمک تروص هب ناوت راشف مک قطانم یا هرود یشاپورف زا توس یادص دنچ اما، دوشیم دیلوت هظفحم و هلول سنانوزر [عبنم دنم زاین] دوشیم یشان Venturi رثا.

ادص یلصا مپ و ریز ای سناکرف). دراد مان F3 یموس و F2 یمود، F1 سناکرف نیرتمک اب تنمرف یارب، F2 و F1، لوا تمرف ود بلغا (تسین تنامرف اما، دوشیم هدیمان F0 ناونع هب تاوقا یهاگ (لگوگ مچرتم هلیسو هب هدش همچرت یسیلگنا یایپ یکیو). دنتسه یفاک توصم ییاسانش

هکی نامز **هنماد** شیزافا هدیپ زا تسایاربع دیدشت ای (Resonance: **یسیلگنا** هب) سنانوزر [3] کی دزن ای یواسم متسیس کی هب (نآ **هیروف هفلوم** کی ای) یلامعا **بوانتم یورین** کی **سناکرف** کی دیدشت سناکرف رد یناسون یورین کی هک یمآگنه. دشاب متسیس نآ **یعیبط سناکرف** هب ریاس رد ورین نامه هک ینامز زا رتالاب هنماد رد متسیس، دوش لامعا یکیمانید متسیس دنکیم ناسون، دوشیم لامعا دیدشت ریغ یاهسناکرف

تالآ رد هدش هدهاشم دیدشت هژیو هب، تساهتفرگ تاشن **کی تسووکآ** هنیمز زا دیدشت حالطصا رواج هتشر دنکیم **ادص** دیلوت و دوشیم هدنازل هتشر کی هک یمآگنه، لاثم ناونع هب، **یقیسوم** نت ادص هب هک تسایسانوزر **ادص نینط** یلصا لامعا لاصا. دنکیم **ناسون** و شزرل هب عورش زین هک ندب یساکعنا و یناسون تاحفص زا تسایابیم لامعا نیادجای یارب. هدیما جوم و ناشخرد ار هدافتسا رثکادح **مگارفاید** و هنیسّاصوصخم و ناهد فقس، نیب یالاب یاهتمسق زا تسترابع سنانوزر ادص هب نلویو نینط هبعج ای ونایپ کی یالاب هحفص دنام اهنیا همه نوچ درب (ایپ یکیو تیاس) دشخبیم

هک یتال اوس همه باوج عقاو رد ؟ تسه یچ کیزیف ملع رد دیدشت ای ییواآزاب ای سنانونوزر فیرعت قرف دیدشت اب شاعترا فیرعت یلو شاعترا دیگب شهپ امش دیاش ! تسه هژاو نیمه رد میدیسرپ ندرک رتشیب و بذج رد عایشا میگب رتهب ای متسیس لیامت : تسه نیا سنانونوزر فیرعت ! هراد یتقو دینیبب ، منک شرت هداس دیرازب ؟ شکرد هتخس ... (یتفایرد یژرنا) یتفایرد شاعترا یزیچ زا رتشیب هک هراد تسود بات نیا ، نیداد شله امش و ننک یم تکرح نراد شبانط و بات کی هرذ هرذ تروصب البق هک یژرنا زا یرادقم لیلد نیمه هب و هنک تکرح هشیم دراو یژرنا شهپ هک هک تسه بات لخد یژرنا ندش تشابنا نیمه رطاخ هب تیاهن رد و هنک یم طفح ور هدش دراو شلخد !! دیدیم تکرح ور یگرزب نوا هب بات تشگنا کی اب یتدم زا دعب امش

راجفنا زا یتفایرد شاعترا هشیب یتقو ، تسه روطنیمه مه هشیب نتسکش دروم رد ؟ دوب بللاج یژرنا هنک شلمحت هنوتیم و هرادیم هگن شدوخ لخد و هنک یم عفد ور نوا و هنک یم تفایرد ور و دنلب شاعترا کی امازلا تسین رارق هک دینک هجوت ! هنکشیم ور شاعترا زا یشان هدش دشابنا شعاب زیر شزرل کی اه هتفه دیاش و اه تعاس یط هنکم !! هنکشب ور هشیب یا هظحل کی ؟ دش رتنوسا نوتارب شکرد بوخ ! هشب هشیب یگتسکش

مه و تسه بوخ مه هک ، هراد دوجو ماسجا رد یژرنا تشابنا هب لیم هک دینودب رگا هشیم رتبللاج الاح ، هشاب هدش یحارط تسرد یا هناخ رگا اه هلزلز نیمه یوت اسب هچ ، هشاب راب هعجاف هنوتیم هک هدیم روبع شدوخ زا و هنک یم هتشابنا شاهنوتس لخد ور یژرنا و هدیم شهاک ور سنانونوزر ور یژرنا هنوتب هک هشاب هدش یسدنهم یلکش هب هونوخ رگا سکعرب و هنکن ناریو ور هناخ هلزلز ... اعطق تسه هناخ ندش بارخ شجیتن هنافساتم هنک بذج

باتزاب ای Resound نیتال هژاو زا هک تسه نیا Resonance ای سنانونوزر هژاو صوصخ رد بللاج هتکن کی تسوکآ یاهراودی اب دیشاب هداد ماجنا یقیسوم راک الامتحا رگا . تسا هدش تشادرب ادص یاه قاتا رد یحارط عون نیا عقاو رد ؟ تسیچ اهراودی نیا هب زاین لیلد امش رظن هب ؟ دیراد ییانشآ یتوص سنانونوزر نامه ای یتوص تاشاعترا و یژرنا بذج و باتزاب زا یریگولج یارب یقیسوم (تیس) دوش یم یلصا یادص ندش بارخ شعاب دشاب هتشاد دوجو رگا نوچ دوش یم هدافتسا (؟تسیچ سنانونوزر هلاقم ، وسننیتوت

. میشاب هدش انشآ نآ اب ناتسریبد کیزیف رد دیاش هک تسا دیدشت هدیپ نامه **ادص** سنانونوزر ماکحتسا و ییابی هب هک تسا رادروخرب یصاخ تیمها زا ادص سنانونوزر ، **ناسنا یادص** دروم رد اما یم قافتا رس یاه هرفح نورد رد رتشیب ناسنا یادص سنانونوزر . دش دهاوخ رجنم ام یادص رتشیب ییورین تروصب و دوشیم هریخذ ام رس یاه هرفح رد ادص شاعترا یژرنا هک تروص نیا هب . دتفا ، دوش یم رتگرزب یا هناماد اب یناسون یژرنا شعاب بوانتم و کچوک

یارب . دسر یم رظن هب هدیچپ یمک میتفگ لبقت مسرق رد هک یلکش هب ادص سنانونوزر حیضوت :مینک یم نایب هنوگ نیا بلطم یزاس هداس ؟دیا هدر فح ای هدناوخ زاوآ گرزب هرمخ کی نورد الاح ات

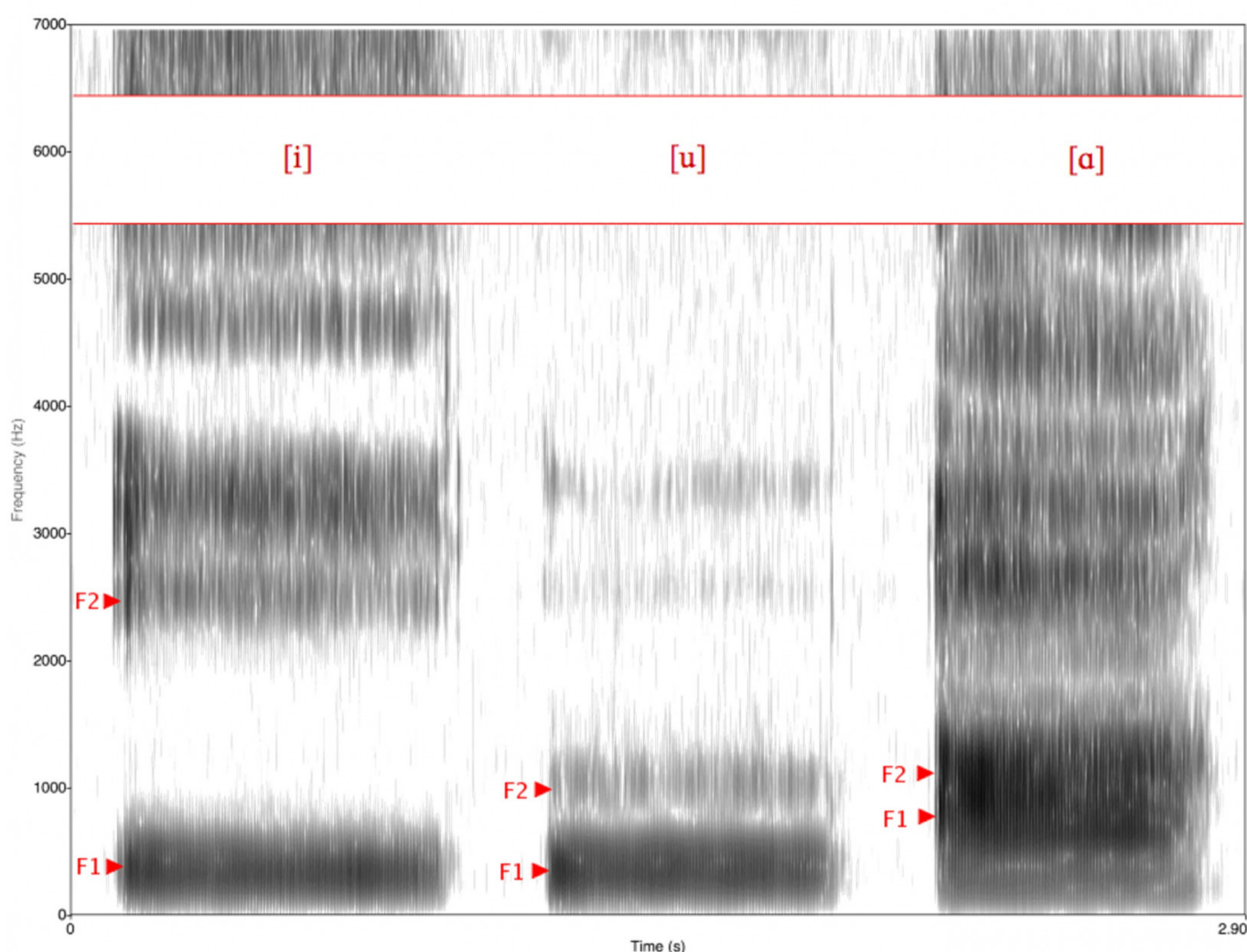
؟دیا هدناوخ زاوآ مامحتسا عقوم و مامح نورد میوگب رتهب ای

نکمم هک یلاح رد میرب یم تذلل دوخ یادص زا رایسب **میناوخ یم زاوآ** مامح رد ام یتقو دیا هدرک تقد . دیان ناششوخ ادص نآ زا ام هزادنا هب دنونش یم ار ام یادص مامح نوریب رد هک یناسک تسا هاگتسد هب رتمک راشف شعاب مه و دوش یم نآ ییابی شعاب مه مامح یاضف رد ادص ندش هدیچپ . دوش یم ناسنا یادص دیلوت

یم تذلل هکلب دنوش یم هتسخ اهنت هن ینالوط تدم هب مامح رد ندناوخ زا دارفا هک نیا لیلد هدهاشم ار یرتشیب تردق و ییابی زیلو **دندنک یم دراو دوخ هب یرتمک** راشف هک تسا نیمه دنرب رتمک مه میهد شیازفا ار ادص سنانونزر میناوتب نامدوخ یادص اب یا هفرح راک عقوم رگا . **دندنک یم** تشاد میه اوخ یرت یوق و رتابی زی یادص مه و دروآ میه اوخ راشف یتوص یاهرات هب .

و ترارح اب دنراد دصق هک ینانارنخس ، دنوش یم تمحز راچد الاب یاه **تن ندناوخ** عقوم هک یناگدندناوخ دایز دنهاوخ یم هک ینامز مرتحم نایرجم ای ، دوش یم هتسخ ناشیادص دوز یلو دندنک تبحص یژرنا یم هرجنح هیحان رد درد ساسح و دنداوخب زیگناروش راعشا و دنشاب هتشاد **هنحص یارجا** (تسیچ ادص سنانونزر هلاقم).دندنک

۲: تنمرف و ۱ تنمرف ندادناشن اب (i, u, a) یسیلگنا توصم فورح یراگن فیط [4]

(یسیلگنا ای دپ یکی و تیاس)

مارگورت کپسا ای یتوص راگن فیط [5]

دوش یم ییامنزاب تروص ود هب یراتفگ لانگیس:

هرود، جوم لکش دوخ میناوت یم ام ییام نزاب نیا رد. تسا جوم لکش نامه هک نامز دجاو رد ییام نزاب (۱) مینک هدهاشم ار اه یگتفشآ و جوم لکش ندوب کی دوی رپریغ ای کی دوی رپ، نآ بوانت

دهد یم ماجنا یفارگ ورتکپسا هک تسا یراک نامه ییام نزاب عون نیا: سن اکرف دجاو رد ییام نزاب (۲) کی نومراه مه و اه تنمرف مه ام ییام نزاب عون نیا رد. دنک یم مهارف ام یارب یدعب هس ریوصت کی و مینک هدهاشم یبوخ میناوت یم ار اه

ازجا یژرنا زا یکیفارگ شیامن کی هک دنک یم داجیا تشاگن فیط کی ام یارب راگن فیط تسا یراتفگ لانگیس یسن اکرف

هتبل تسا سن اکرف اه y روح و نامز اه x روح هک تسا یدعب ود مارگ ورتکپسا تمرف نیرتجیار دشاب یم یژرنا هناماد ناونع هب اه z روح ینعی موس دعب هک دراد دوجو مه یدعب هس تمرف

دوجو یانعم هب، دشاب رت هریت هچره هک دوش یم هداد شیامن هریت یدومع طوطخ اب الومعم یژرنا، دشاب یم رتشیب یژرنا

تیلباق کی دوی رپ جاوما هم دیوگ یم هک دشاب یم Fourier یروئت هیاپ رب یفارگ ورتکپسا رگی دکی اب اهنآ اه سن اکرف هک دنشاب یم توافتم یاه هناماد اب یسونیس جاوما هب ندش هیزجت یسونیس یاه جوم هب ار هدیچیپ جوم کی هک تسا یدنیرف Fourier analysis. دنراد یحیحص تبسن دنک یم لیدبت هداس

: دوش یم هتخاس هار ود هب الومعم مارگ ورتکپسا

نیا) تسا رذگ نییاپ رتلیف یرس کی زا لصاح چیاتن هک رتلیف کناب کی ناونع هب بیرقت ۱- (دوب نردم تروص هب لانگیس شزادرپ روهظ زا لبق هار اهنت

دوش یم هب ساجم (stft) هاتوک نامز هیروف لیدبت زا هدف تسا اب نامز لانگیس ۲-

کی مارگ ورتکپسا تسا سن اکرف - نامز عیزوت مود هچرد توافتم مرف ود عقاو رد شور ود نیا، تسا نیمخت لباق ود ناوت هب stft ی هناماد ی هب ساجم اب $S(t)$ لاثم ناونع هب) لانگیس

نیا. "دنک یم ثحب راتفگ یاهادص جاوما هراب رد هک یسانشنابز و کیزیف زا یاه هناشن [6] یسانشاوآ. تسا هدش نایب زوه نامور همان گنهرفرد هک کی تسوکآ یسانشاوآ زا هک دوب یفیرعت دزادرپ یم یراتفگ یاهادص کی تسوکآ یاه هبنج هب هک تسا یسانشاوآ هعومجم ریز کی تسوکآ تایصوصخ ای هیاپ سن اکرف، اهنآ لوط، جوم قیقده ناماد نوچمه تایصوصخ کی تسوکآ یسانشاوآ. یسانشاوآ یاه هخاش رگید اب تایصوصخ نیا طباور هب و دنک یم یسررب ار جاوما سن اکرف رگید ار یسانشاوآ یخیرات یاه هرود ششیپ شخب رد. دزادرپ یم (یرادینش ای یدیلوت یسانشاوآ لثم) رد. تسا کی تسوکآ یسانشاوآ هنیمز رد تفرشیپ هب طوبرم رخآ هرود ود میتفگو میدرک نایب میزادرپ یم اه هرود نیا یسررب هب لصف نیا

رد یناملآ نادکیزیف نیا. دشاب یم زتلوه مله نامره، کی تسوکآ یسانشاوآ رد ناشخرد یاه هرهچ زا دروآ رد ریرحت هتشر هب ار "یقیسوم یروئت کی ژولویزیف ساسا ناونع هب گنهآ" باتک ۱۸۶۳ لاس نیج هب. درک زاغآ یم سرروط هب ار کی تسوکآ یسانشاوآ هعلاطم هک دوب باتک نیا نتشون اب وا. کی تسوکآ هصرع رد و دوب یبرجت یسانشاوآ ماگشیپ زین یوسنارف (۱۸۴۶-۱۹۲۴) تولوزورریپ دوب هداد ماجنا ییاه تیللاعف زین

زا یکی.دش هدفاتسا یسانشاوآ رد x هعشا و یکی رتکلا یاهرازبا زا ۱۹۵۰ ات ۱۹۲۰ یاه لاس هلصاف رد هلیسو نی.ا. دش عادبا (۱۸۸۶-۱۹۴۱) رلیم سنرالک نوتید طسوت هک دوب کی دونوف رازبا نی دوب یتوص جاوما زا نتفرگ سکع یارب یا هلیسو،

ردناسکلا طسوت هک دوب یمتسیس لماش هک دوب " مالک راتشون"، هرود نی اتعادبا رگید زا زارادرب تشاددای متسیس نیلوا نی دش عادبا (لب ماهارگ ردناسکلا ردپ) (۱۸۱۹-۱۹۰۵) لب لیولم (۱۵ حفص رد همیمض)، دوب صاخ هجل ای نابز زا لقتسم هک دوب راتفگ یاهدص

نی.ا. توص دیلوت یکی تسوکآ هیضرف مان هب دش حرطم زین یا هیضرف هکدوب نامز نامه رد مله و نوتسا تیو طسوت گنهامه یروئت.دش یم گنهامه یب یروئت و گنهامه یروئت لماش هیضرف رگید و هیپ گنهامه زا هدفاتسا اب یتوص یاه رات، هیضرف نی اساسا رب. تشگ حرطم زتلوه لیکشت هیپ سناکرف نیدنچ زا هدند لیکشت یاه سناکرف. دنزاس یم بکرم یجوم، اه گنهامه هب کیدزن هک ییاه سناکرف، دندرگ یم ینیب هرفح و ناهد، ولگ زا جاوما نی یتقو. دنا هدش یحاون نی.ا. دنوش یم رشتنم اوه رد و هدش تیوقت دنتسه اه هرفح نی یاه ناوخزاب یاه سناکرف و زیلیو طسوت هک گنهامه یب یروئت. ددنک یم صخشم ار ادص تیفی، سناکرف هدننک تیوقت کی رت یارب یلماع ناوئع هب طقف یتوص یاهرات هک دیوگ یمدوب هدش نیاب رچپریکسا و نامره دیآ یم هرنج زا هک ییاهو نایرج. ددنک یم لمع، دنتسه ناهد هرفح هصخشم هک ارذگ یاه سناکرف طسوت هک یتقو ات دور یم نیب زا عیرس شاعترا نی.ا. دروآ یم رد شاعترا هب ار هرفح نی یاهو، ود نی هچرگا. دنتسین مه رس تشپ امازلا اوه تانایرج نی.ا. دوش هتفرگ رس زا رگید ییاهو نایرج صخشم یارب هک ددنک یم نیاب ار نی هیرطن ود ره یلو دند یم ناشن توافتم ره اط رد هیرطن مهم و هدش عادبا یاهرازبا رگید زا. دنتسه مهم ناهد هرفح یاه ناوخزاب سناکرف، توص تیفی ندرک دنشاب یم یتوص یاه هدننک بی کرت دندوب کی تسوکآ یسانشاوآ تمخرد رتشیب هک نامز نی رد هدننک بی کرت نیلوا، دش عادبا ۱۹۳۹ لاس رد یلدود طسوت هک ردوو. تساهنآ زا یکی ردوو هک ۱۹۵۰ لاس رد رپوک توص طبض یوگلا. ندرک بلج دوخ هب ار یرایسب هجوت، دوخ نامز رد هک تسادص هبنج طقف لبق دروم لثم و دوب توص صیخشت تمخرد هک دوب یتوص هدننک بی کرت نیلوا زین ای ۱۹۵۰ رخاوا رد یسانشاوآ هراب رد کی تسوکآ یاه هاگی، میتفگ هک روط نامه تشادن یمرگرس یاه هاگ دید ای فارگوتکپسا لثم ییاه کینکت اهنآ زا یمک دادعت یلو تفای هعسوت ۱۹۶۰ لیوا یسانشاوآ نیب ام هک ار یرگید بلاطم و عبنم رتلیف اب ندرک راک هیضرف لثم کیروئت و نوسررتپ طسوت هکاو تنامرف هلصاف، ۱۹۵۲ لاس رد. دوش یم لماش ار تساکیتسوکآ و یدیلوت دش حرطم ینراب

تسا هلاقم یادتبا رد هدش هئارا یدنب میسقت رد ههرب نیمراهچ هک، نونک ات ۱۹۵۰ لاس زا اب یسانشاوآ هب رتشیب، نامز نی رد هک دوش یم طوبرم کیتسوکآ یسانشاوآ هب رتشیب، رخاوا رد کیتسوکآ یسانشاوآ هعلاطم. تسا هدش هتخادرپ MRI و توصارف، رتویپماک زا هدفاتسا یم هزاجا هک تسایه اگتسد فارگونوف. ندرک ادیپ تفرشیپ نوسیدا فارگونوف عارتخا اب ۱۹ نرق زا ادص لانگیس نامه ددجم ندرک شخپ اب. دوش هیزجت سپس و هدش طبض یتوص یاه لانگیس ده دناب هدند روبع رتلیف کی اب هبترم ره رد نآ ندرک رتلیف و راب نیدنچ یارب فارگونوف قیروط لاس رد ناد و گنیوک- یسیل یوا لا طسوت یتوص فارگوتکپسا. دوش یم داجیا فارگوتکپسا، داد یم ناشن نخس فارگوتکپس زا ینآشیمان هک دوب یا هلیسو نیلوا و دش عادبا ۱۹۵۵

یاه یگژیو، دش پاچ ۱۹ نرق رخآ هه ود رد رگولف یپ ویشرآ رد نامره رامیدول طسوت هک یتالاقم دوب تالاقم نیمه رد و ندرک یسررب نوسیدا فارگونوف زا هدفاتسا اب ار اه تماص و اه هکاو یفیط و یلیو یاه هیضرف صیخشت یارب نامره، نینچ مه. دش یفرعم راب نیلوا یارب تنامروف هژاو هک فلتمخ یاه تعرس اب ار نوسیدا فارگونوف هدش طبض یاه هکاو، هکاو دیلوت هراب رد نوتسا تیو لکش کیتسوکآ یسانشاوآ رد یرتشیب یاه تفرشیپ، نفلت تعنص هعسوت اب. ندرک طبض یفیط یاه یگژیو مظنم هعلاطم لب نفلت یاه راوتاربال رد راک، مود یناهج گنج یط رد. تفرگ ار ... و ادص تیفی و اهواآ یاه تنامروف و ناهد هرفح یاه ناوخزاب دنمنامز ریغ و دنمنامز تاوصا

يکي رتکلا ياه رادم هب هباشم روط هب دياب کي تسوک آهک دش صخش م ي تقو. درک رتناس آ
يسانش نابز هلاقم ،يرتکد تياس). دش کي تسوک آيسانش اوآنت فر رتارف ثعاب، دوش يدن بلدم
(

هغلل هقف تاسلج رد [7]

ديوگ يم دوخ باتک همدم رد ناشيا [8]

هلل ي لص و ،ني عتسن هب و هلل دمحلل هغلل ي سي ياقم لم باتک اذه *ميحرل انمحرل هلل مسب
و ،هحي حص سي ياقم برعلا هغلل نإ :قي فو تل هللاب و لوقأ :دمحأ لاق ني عم حأ هلآ و دمحم انديس يلغ
كلذ نم ئش ي اوبرعي مل و ،اوقلأ ام هغلل عم اوج ي سانلأ فلأ دق و .عورف اهنم عرفت الوصأ
لوصألأ نم لصأ ال و ،سي ياقم لم كلت نم سايقم نع

عرفتي ذلأ هلصأب لصف لك انردص دق و .مي طع رطخ هل و ،لېلج ملعلل نم باب هيلإ انأموأ يذلأ و
ابيجم هنع لأس ي امع بيجم لم نوکي و ،لي صفتلل هلماش زجوملا هلمجل نوکت يتح ،هئاسم هنم
(ص۳ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع). هبرقأ و طفل زجوأب طوس بمل بابلل نع

دندارگ يمرب لصا کي زاش ي هب اريناعم ددعتم دراوم رد ،لمع ماقم رد اما

لصا ود:

بأ

مجمع). هئهل و دصقل رخآل و ،يعرمل امه دحأ ،ني لصأ فعاضملا ي ءابل و هزمهلل نأ ملعأ
(ص۶ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع)

ي ناثل و ،لمعل يلع ءاركل لوألاف ،ينعم لاب امه ني ب عمجل نكمي نالصلأ ءارل و ميجل و هزمهلا
(ص۲۶ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع). ري سكل مطعل ربح

و ،نذا يذل نذا امه دحأ ،ظفلل ي نادعابت م ،ينعمل ي نابراق تم نالصلأ نونل و لاذل و هزمهلا
(ص۷۵ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع). هلک بابل عرفتي امهنع و ؛ملعل رخآل

لك لب ناساقني ال نالصلأ و ،هئاسم رثكت و عرفتي لصأ ،لوصأ ءالث داضل و ءارل و هزمهلا
(ص۷۹ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع) برعل هتعضو ثيح عوضوم دحاو

رطنل قيقد لامعإب هلک بابل عورف عجرن امه يلل ،نالصلأ لتعمل نم امه دعب ام و ازل و هزمهلا
(ص۹۸ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع) ءاذملا رخآل و ،ضعب يلل هضعب ئشل امامضنا امه دحأ

لصلأ و .رقبل كلذ و ،دحاو لصأ هنأ اومعز و امه ني ب سان عمج امبر و ،نالصلأ [ءارل و فاقل و ءابل
(ص۲۷۷ ؛ ج1 ؛ هغلل سي ياقم مجمع) ئشل حتف و ئشل ي فسوتل ي ناثل

لوألاف .حضاو لقي رطلل انكلس انأ ال ،امه ني ب عمجل نكمي دق و ،نالصلأ ميجل و ءارل و ءاخل
(ص۱۷۵ ؛ ج2 ؛ هغلل سي ياقم مجمع). ني نول فالخا: ي ناثل و .ئشل نع ذافنل

نوکی نأ لم تحم و .لبإلأ عمج رخآل و ،ئشل نع ئشل ءي حنت امه دحأ :نالصلأ لادل و واول و لاذل
(ص۳۶۵ ؛ ج2 ؛ هغلل سي ياقم مجمع). دحاو لصأ يلل ني عجار نابابل

لخادت نم امه انعم ولخي ال و ،ضعب نم امهضعب برقي ،نالخادت نالصلأ ءارلا و ميچلا و نيشلا
امل ،نيبابلا نيذه عورف ني بانعمج دق و .عافترا و ءيش ي ف ولع نم و ،ضعب ي ف هضعب ءيشلا
(٢٤٦ص ؛ 3ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) .امه لخادت نم هانركذ

تسا هدش راركت هبترم ٣٤٦اعومجم سيسي اقم مجعم باتك رد نىلصا اى نالصا رىبعت

دروم ٦٥ هثالث لوصا اى لوصا هثالث

ءيؤر ثلاثلا و ،ءيشلا بقتت ي ناثلا و ،ءلجلا كرت لوالا :هثالث لوصأ ،ميمل و ماللا و ءاللا
هرثكأ ناك نإ و ،اسايق سيل ءغللا ضعب نأ يلل لدت ،ادج ءنيابتم يه و .مانملا ي ف ءيشلا
(٩٣ص ؛ 2ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) .اساقنم

دروم ١٤ هعبرا لوصا اى لوصا هعبرا

ل:لصا ٥ هب عاجرا دروم ٣

حتفب ءكربلا و ءامنلا رمالا و ،ي هنلا دض رمالا و ،رومالا نم رمالا :ءسمخ لوصأ ءارلا و ميمل و ءزمهلا
(١٣٧ص ؛ 1ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) بجللا و ،ملعلملا و ،ميمل

(١٨٧ص ؛ 1ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) .بابلا مطعم يه ءسمخ لوصأ هل فعاضملا ي ف ماللا و ءابلا

(٤٣٥ص ؛ 1ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) .ءنيابتم لوصأ ءسمخ لتعلمل فرحلا و لادللا و ميچلا

دادعت ركذ نودب هنيابتم لوصا ديؤگ يم دراوم يخر ب رد و

(١٦٩ص ؛ 2ج ؛ هغلل سيسي اقم مجعم) .ادج ءنيابتم لوصأ داصللا و ءارلا و ءاللا

مجعم) ءنيابتم هملك لوصأ و ،سايق يلل عضوي مل باب ،زومهلا و لتعلمل فرحلا و ءارلا و ءاهلا
(٤٨ص ؛ 6ج ؛ هغلل سيسي اقم

ناوتىم اهنأ نايم رد هك تسا هدش هتشون يددعتم تالاقم سيسي اقم رد سراف نبا راك شور هنىمز رد
دومن هراشا «[للقنلا و لصولا و لصالا نىب سراف نبا ءىرطن](#)» هب

باتك بحاص شور هب سرد هسلج رد رضاح ناتسود زا يكى لاكشا [9]

هتطحالم يللقبس دق هب ءردصملا ءيثالثلل بيكارتلل ي ف يمجعلملا لصلللا ينعم دارطانا [10]
كلذ يلل هبن (هـ ٣٩٥ ت) سراف نب دمحا ماملالا .ءيدودعلملا غلاب قاطن ي ف نكل ،ءمئالا نم ءثالث
يلل هبن (هـ ٥٣٨ ت) يرشخمزلل رمع نب دومحم ماملالا ،هغلل سيسي اقم :همجعم ي ف ،(للز) بيكرت ي ف
و (نوقفني) ي تملك دنع ،" فاشكلا" هريسفت ي ف كلذو ،(حلف) و ،(قفن) بيكرت ي ف كلذ
يرشخمزلل عبت (هـ ١١٢٧ ت) يسولآلا دومحم ني دلل باهش ماملالا ،ءرقبلا ءروس لوأ ي ف (نوحلفملا)
ءملك دنع (يعالطا بسح) دحاو بيكرت ي ف كلذ لثم يلل هبن مئ ،نيبيكرتلل يلل هتطحالم ي ف
سراف نبا مالكو .[٧٨:ءارسلالا] {قسغ يلل سمشلل كولدل ءالصلل مقأ} :ىلاعت هلق ي ف "كولد"
ءيثالثلل بيكارتلل ءلثمأ هيف داز كولدللا نع يسولآلا مالكو ط بسحف ءراشللا يرشخمزلل
لصلللا نم ءيثالثلل بيكارتلل نأ يلل وأ ،ءرهاظللا دارطانا يلل هبن ءثالثلا ءمئالا نم دحاو نكل
[لصؤملا يقاق تशलلا مجعلملا](#) باتك (اهثلثي يذلل فرحلاب اهنم لكل ماعلا ينعلملا رثأت ي ف مجعلملا
(٢٢-٢١ص ،

٢٢ ص ، لصؤمل يقاق تشالال مجعمل باتك [11]

١ هرامش ي قرواپ ٢٢ ص ، لصؤمل يقاق تشالال مجعمل باتك [12]

؛ببرعلال ةيمنتل ي نيدلاخلال نيلماعلال دوهج ربكن نأ إل "تاساردل" هذو ي انعسي الو [13]
ي يلمركلال يرام ساتسنأ بأل او ، "ببرعلال او قاق تشالال" ي يبرعلمال رداقلا دب عخي شلاك
ي "ةئانثلا" لوح هثا ب أ ي يكي نيمودلا يجرمرم بأل او "اهلاهتكا او اومنو ةببرعلال ءوشن"
(١١-١٢ ص، هغلل هقف ي تاسارد) تايماسلال او ةببرعلال

ي ةخي راتلال ةئانثلاب لوقلا تذخأ يكي نيمودلا يجرمرم يلمركلال ساتسنأ نيوبأل نمو ...
(١٣ ص ، نامو) يبرعلال طفلال

سرد هسلج رد رضاح ناتسود زايكي مالك [14]